

Ordningen med selvevaluering på de frie grundskoler

Kortlægning og analyse af tilsynet med frie grundskoler i Danmark –
Delrapport II

Martin Williams Strandby, Kasper Skou Arendt, Mathias Ruge & Lasse Hønge Flarup

*Ordringen med selvevaluering på de frie grundskoler – Kortlægning
og analyse af tilsynet med frie grundskoler i Danmark –
Delrapport II*

© VIVE og forfatterne, 2020

e-ISBN: 978-87-7119-669-6

Modelfoto: Ricky John Molloy/VIVE

Projekt: 301379

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

Det er i en politisk aftale den 7. november 2017 med den daværende regering (Venstre, Liberal Alliance og det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre besluttet at styrke tilsynet med samtlige frie grundskoler, ligesom proceduren for oprettelsen af nye frie grundskoler er blevet skærpet. Som en del af denne aftale er det bl.a. besluttet, at tilsynsordningen for frie grundskoler skal undersøges. Denne rapport indgår i undersøgelsen sammen med rapporten *Ordningen med tilsynsførende på de frie grundskoler – Kortlægning og analyse af tilsynet med frie grundskoler i Danmark – Delrapport I*.

Undersøgelsen er bestilt og finansieret af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Rapporten er udfærdiget af senioranalytiker Martin Williams Strandby, analytiker Mathias Ruge, analytiker Kasper Skou Arendt og chefanalytiker Lasse Hønge Flarup. Studentermedarbejdere Helle Kni Rasmussen og universitetspraktikant Kári Wellsandt har bidraget til hjemmesidekodning og metodebilag. Studentermedarbejder Bojana Cuzulan har bidraget til udarbejdelse af spørgeskemaer og pilottest samt afrapportering, derudover også udvælgelse af informanter, hvor også studentermedarbejder Tobias Sønderby Jørgensen har bidraget. Studentermedarbejder Julie Nygaard Solvang har assisteret med interviewguides, rekruttering af informanter, kondensering af kvalitative spørgeskemabesvarelser samt afrapportering.

Hanne Søndergård Pedersen

Konst. forsknings- og analysechef for VIVE Børn og Uddannelse
2019

Indhold

Sammenfatning	5
Baggrund	5
Mønstre og tendenser for tilsynet med de frie grundskoler	6
Processerne og arbejdsgangene på de frie grundskoler med ordningen med selvevaluering	6
1 Indledning og formål	8
1.1 Design og metode – kort fortalt	9
1.2 Læsevejledning	9
2 Mønstre og tendenser for tilsynet med de frie grundskoler	10
2.1 De frie grundskoler	10
3 Processerne og arbejdsgangene på de frie grundskoler med ordningen med selvevaluering	14
3.1 Valget af ordningen med selvevaluering som tilsynsordning	14
3.2 Grundlæggende tilrettelæggelse af selvevalueringen	15
3.3 Inddragelse af medarbejdere, forældre og elever i selvevalueringen	19
3.4 Formidling af og opfølgning på resultater	21
3.5 Oplevelse af fordele og ulemper ved selvevaluering som tilsynsordning	24
Bilag 1 Design, metode og dokumentation	29

Sammenfatning

Baggrund

Alle frie grundskoler er underlagt tilsyn ifølge 'Lov om friskoler og private grundskoler'. Et lokalt, forældrevalgt tilsyn og et overordnet statsligt tilsyn. Det er det forældrevalgte tilsyn, der er genstand for denne analyse. Det er forældrekrederen i form af skolens bestyrelse, der har ansvaret for at sikre, at skolen lever op til lovgivningen ved at føre tilsyn. Skolens bestyrelse og forældrekræds vælger mellem to mulige tilsynsformer; ordningen med certificerede tilsynsførende eller ordningen med selvevaluering. Tilsynet skal uanset ordning jf. 'Lov om friskoler og private grundskoler' grundlæggende sikre, at de frie grundskoler lever op til det 'dobbelte krav':

- Frie grundskoler giver undervisning inden for børnehaveklasse og 1.-9. klassetrin, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.
- Skolerne skal efter deres formål og i hele deres virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Selvevalueringen skal, ligesom tilsyn ved certificeret tilsynsførende, danne grundlag for, at skolen lever op til det dobbelte krav. Såfremt skolen ønsker at blive selvevaluerende, kan den vælge mellem to forskellige selvevalueringsmodeller, som Undervisningsministeriet har godkendt. De to modeller er udarbejdet af henholdsvis [Danmarks Private Skoler](#) og [Dansk Friskoleforening](#).

Modellerne er begge baseret på 10 kerneområder, som skolen skal evaluere i løbet af den 3-årige periode, eksempelvis skolens profil, elevernes faglige standpunkt og generelle udbytte af undervisningen, frihed og folkestyre, specialundervisning, dansk som andetsprog og skoleledelsens kvalitetssikring og udvikling af undervisningen. Formålet med denne rapport er at undersøge ordningen med selvevaluering for de frie grundskoler. Undersøgelsen giver svar på:

- Hvor mange af de frie grundskoler har valgt ordningen med selvevaluering?
- Hvilke mønstre og tendenser er der mellem bestemte typer af frie grundskoler og tilsynet med dem (ordningen med selvevaluering i forhold til ordningen med tilsynsførende)?
- Hvad karakteriserer processerne og arbejdsgangene på de frie grundskoler der benytter ordningen med selvevaluering?

Undersøgelsen baseres på tre centrale datakilder:

1. Kategorisering af frie grundskoler på baggrund af systematisk kodning af deres værdigrundlag, som de fremgår på skolernes hjemmesider. Hjemmesidekodningen sikrer, at kodningen af skoler sker på et ensartet og fyldestgørende grundlag, da alle skoler skal offentliggøre deres værdigrundlag i vedtægterne, som skal være tilgængelige på hjemmesiden. Hjemmesidekodningen giver således det bedst mulige grundlag for en objektiv kodning af samtlige skoler.
2. Spørgeskemaundersøgelse blandt skoleledere på den samlede population af frie grundskoler, der benytter ordningen med selvevaluering. Spørgeskemaundersøgelsen har en svarprocent på 90 % og vurderes derfor at være dækkende for populationen af frie grundskoler, der benytter ordningen med selvevaluering.

3. Kvalitative interview med skoleledere, medlemmer af det pædagogiske personale og forældre på fire frie grundskoler, der benytter ordningen med selvevaluering. Der er i alt gennemført fire interview med skoleledere, to interview med forældre og to interview med lærere. De fire skoler er udvalgt efter et strategisk, komparativt design, hvor der er maksimal variation på en række relevante udvælgelsesparametre (størrelse, geografi, værdigrundlag, evalueringsmodel, fremgangsmåde for evaluering samt længde på evaluering). Dette sikrer varieret data, der beskriver ligheder og forskelle på tværs af skolerne. Det kvalitative data er ikke repræsentativt og kan derfor ikke bruges til at generalisere på tværs af hele populationen.

For mere om design og metode, se Bilag 1.

Mønstre og tendenser for tilsynet med de frie grundskoler

De selvevaluerende frie grundskoler ligner de øvrige frie grundskoler – de er dog lidt større og ældre, meget ofte privat-/realskoler og i nogen grad kristne

Analysen viser, at der på undersøgelsestidspunktet samlet er identificeret 543 frie grundskoler i Danmark. Af disse er 512 tilknyttet ordningen med certificerede tilsynsførende, mens 31 har valgt ordningen med selvevaluering. Forskellen skyldes i nogen grad enkeltstående skoler, der benytter ordningen med selvevaluering, som er væsentligt større og ældre end de øvrige skoler. Af de 31 skoler under ordningen med selvevaluering er 27 privat-/realskoler, mens 9 af dem er kristne, svarende til 5 katolske og 4 protestantiske og øvrige kristne skoler. Skoletyperne er ikke alle gensidigt udelukkende, så en stor del af skolerne er både privat-/realskoler og kristne.

Processerne og arbejdsgangene på de frie grundskoler med ordningen med selvevaluering

Skolerne vælger selvevaluering, fordi de vurderer, at det kvalitetssikrer skolens undervisning og giver mulighed for at udvikle skolen

Frie grundskoler vælger at være selvevaluerende, fordi de vurderer, at det er mere værdifuldt for skolen end et eksternt tilsyn ved en certificeret tilsynsførende. Arbejdet med selvevalueringen er større og mere omfattende, end hvis man et par gange årligt havde en tilsynsførende på besøg, men til gengæld opleves resultatet i høj grad som et produkt, der er med til at beskrive og udvikle skolen ud fra de tilknyttedes eget perspektiv. Selvevalueringen opleves som bedre til at kvalitetssikre skolens undervisning og til at udvikle skolen på bedst mulig vis. Overordnet er der blandt skolerne en oplevelse af, at de elementer, der indgår i selvevalueringsmodellerne fra både Danmarks Private Skoler og Dansk Friskoleforening, er dækkende for skolens virke.

Selvevaluering tilrettelægges forskelligt fra skole til skole

Skolerne tilrettelægger evalueringen forskelligt, hvor nogle evaluerer et kerneområde ad gangen, mens andre gennemfører evalueringen af alle 10 kerneområder samtidig. Flest tager dog kerneområderne i klumper hen over de 3 år, inden for hvilke man skal gennemføre evalueringen.

Hvert enkelt kerneområde tager tid, men ikke lige lang tid

Selvevaluering tager tid. De selvevaluerende bruger ofte flere år på at gennemføre evalueringen af de 10 kerneelementer. Dette skyldes både, at det er tidskrævende at tilrettelægge processen, at inddragelsen af relevante medarbejdere tager tid, og at arbejdet kommer som tillæg til alle de daglige opgaver, som ikke kan tilsidesættes.

Skolens ledelse og lærere er særligt involverede i selvevalueringen – forældre og andre grupper i mindre omfang, afhængigt af de enkelte kerneområder

Både skolens ledelse og dens medarbejdere er centrale i selvevalueringen. Typisk vil ledelsen være involveret og tovholder på næsten alt, mens medarbejderne inddrages aktivt i de fleste områder på de fleste skoler. Der kan dog være lokale forskelle, som eksempelvis er betinget af skolens størrelse. Skolens bestyrelse, elever, øvrige forældre og andre aktører inddrages i mindre grad og primært i helt specifikke tilfælde, som eksempelvis eleverne, der særligt inddrages i kerneområdet 'Elevens alsidige personlige udvikling'.

Resultaterne af evalueringen formidles via hjemmesiden og oftest også internt til personalet og ledelsen og anvendes til opfølgning i skolens ledelse og i nedsatte arbejdsgrupper

Skolerne er meget bevidst om, at målgruppen for evalueringen tænkes bredt til både ansatte, forældre, bestyrelse og Undervisningsministeriet. Evalueringen formidles på skolernes hjemmesider og bruges primært internt som et arbejdsdokument til drøftelser med personalet eller i ledelsesgruppen. Det kommer eksempelvis til udtryk ved, at skolerne typisk laver opfølgning på centrale punkter i evalueringen gennem nedsættelse af arbejdsgrupper og det interne arbejde i skolens ledelse.

Selvevaluering giver i høj grad anledning til generelt at reflektere over og ændre praksis

Selvevaluering opleves af de interviewede på skolerne som en klar forlængelse af skolens kvalitetsarbejde og som en gevinst på trods af det store arbejde, der ligger i formen. Selvevaluering er med til at skabe ejerskab over processen og indholdet og giver også lærerne mulighed for at reflektere over egen praksis.

Selvevaluering sikrer kvalitetsudvikling via åbenhed og tillid

Skolerne vurderer i høj grad, at selvevaluering er uvildigt i spørgeskemaundersøgelsen. Men i de kvalitative interview fremhæves det, at uvildighed slet ikke er centralt for denne tilsynsform. Målet med selvevaluering er ikke et uvildigt stempel, der godkender skolen, men i stedet et arbejde, hvor målet er at gøre skolen bedre. Selvevaluering fremhæves som en ordning, der bringer både gode og dårlige forhold frem i lyset og som en ordning, der baserer sig på to bærende principper om åbenhed og tillid.

1 Indledning og formål

I Danmark er der en lang tradition for at kunne vælge en fri grundskole som et alternativ til den offentlige folkeskole. Denne tradition strækker sig tilbage til realskolerne i det 18. århundrede og de grundtvigianske friskoler i det 19. århundrede. De frie grundskoler er fortsat en central mulighed i det danske skolesystem: I skoleåret 2017/2018 gik 17 % af alle grundskoleelever i Danmark i en fri grundskole, svarende til i alt 121.057 elever.¹

Alle frie grundskoler er underlagt tilsyn ifølge 'Lov om friskoler og private grundskoler'. Et lokalt, forældrevalgt tilsyn og et overordnet statsligt tilsyn.² Det er det forældrevalgte tilsyn, der er genstand for denne analyse. Det er forældrekrederen i form af skolens bestyrelse, der har ansvaret for at sikre, at skolen lever op til lovgivningen. Tilsynet skal jf. 'Lov om friskoler og private grundskoler' grundlæggende sikre, at de frie grundskoler lever op til det 'dobbelte krav':

- Frie grundskoler giver undervisning inden for børnehaveklasse og 1.-9. klassetrin, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.
- Skolerne skal efter deres formål og i hele deres virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

I 2010 blev tilsynet med de frie grundskoler grundlæggende ændret. For det første blev ordningen med tilsynsførende revideret via en certificeringsordning for tilsynsførende. For det andet introduceredes muligheden for, at de frie grundskoler kunne vælge tilsynsordningen med selvevaluering som et alternativ til den reviderede tilsynsordning med en certificeret tilsynsførende. Ændringen medførte, at skolens bestyrelse og forældrekræds skulle tage stilling til, om man ønskede at blive selvevaluerende eller fortsat foretrak et eksternt tilsyn. Skolebestyrelsen har mulighed for at indstille et forslag om dette til forældrekrederen.

Selvevalueringen skal, ligesom et eksternt tilsyn, danne grundlag for, at skolen kan tilrettelægge undervisningen, så den tilgodeser den enkelte elevs behov og forudsætninger. Såfremt skolen ønsker at benytte sig af ordningen med selvevaluering, kan den vælge mellem to forskellige selvevalueringsmodeller, som Undervisningsministeriet har godkendt. De to modeller er udarbejdet af henholdsvis Danmarks Private Skoler og Dansk Friskoleforening.

Modellerne er begge baseret på 10 kerneområder, som skolen skal evaluere i løbet af den 3-årige periode, eksempelvis skolens profil, elevernes faglige standpunkt og generelle udbytte af undervisningen, frihed og folkestyre, specialundervisning, dansk som andetsprog og skoleledelsens kvalitetssikring og udvikling af undervisningen.

¹ <https://uvm.dk/statistik/grundskolen/elever/elevtal-i-grundskolen>

² Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har, jf. friskolelovens § 9 f, ansvaret for at føre et overordnet statsligt tilsyn med skolerne. Det statslige tilsyn tager udgangspunkt i, at kvalitetssikring og regeloverholdelse er et lokalt ansvar, der skal løftes af de enkelte skolers ledelse og bestyrelse. Styrelsen fører tilsyn med, at de frie grundskoler følger lovgivningen på området, herunder om skolerne overholder stå mål med-kravet, frihed og folkestyrekravet samt kravet om uafhængighed i friskoleloven. Hertil kommer et økonomisk-administrativt tilsyn, som dels omhandler tilsyn med skolernes regeloverholdelse i forhold til administrationen på skolerne, dels følger op på, om statstilskuddet anvendes til skolernes kerneopgave og understøtter en effektiv drift af skolerne. Styrelsens tilsyn kan inddeles i tre tilsynsspor: risikobaserede tilsyn, tematiske tilsyn og enkeltstilsyn. I de risikobaserede tilsyn screener styrelsen frie grundskoler på en række udvalgte indikatorer. På baggrund af screeningerne undersøges de skoler, der falder ud i screeningen, nærmere inden den endelige udvælgelse af skoler til tilsyn. Styrelsen har to risikobaserede tilsyn. Et vedrørende skolernes overholdelse af stå mål med-kravet og et vedrørende frihed og folkestyrekravet. De tematiske tilsyn retter sig mod særskilte områder af de frie grundskolers virke eller bestemte typer af frie grundskoler. Det kan eksempelvis være et tilsyn med frie grundskolers hjemmesider eller prøvefri skoler. Enkeltstilsynene opstår typisk på baggrund af henvendelser udefra, eksempelvis fra forældre, kommuner, elever eller pressen. Enkeltstilsyn iværksættes, hvis styrelsen får en tilstrækkelig tungtvæjende mistanke om, at en konkret skole overtræder gældende lovgivning eller på anden måde har væsentlige vanskeligheder, som kræver styrelsens indgriben.

Formålet med denne rapport er at undersøge ordningen med selvevaluering for de frie grundskoler. Undersøgelsen giver svar på:

- Hvor mange af de frie grundskoler har valgt ordningen med selvevaluering?
- Hvilke mønstre og tendenser er der mellem bestemte typer af frie grundskoler og tilsynet med dem (ordningen med selvevaluering i forhold til ordningen med tilsynsførende)?
- Hvad karakteriserer processerne og arbejdsgangene på de frie grundskoler der benytter ordningen med selvevaluering?

1.1 Design og metode – kort fortalt

Undersøgelsen baseres på tre centrale datakilder:

1. Kategorisering af frie grundskoler på baggrund af systematisk kodning af deres værdigrundlag, som de fremgår på skolernes hjemmesider. Hjemmesidekodningen sikrer, at kodningen af skoler sker på et ensartet og fyldestgørende grundlag, da alle skoler skal offentliggøre deres værdigrundlag i vedtægterne, som skal være tilgængelige på hjemmesiden. Hjemmesidekodningen giver således det bedst mulige grundlag for en objektiv kodning af samtlige skoler.
2. Spørgeskemaundersøgelse blandt skoleledere på den samlede population af frie grundskoler, der benytter ordningen med selvevaluering. Spørgeskemaundersøgelsen har en svarprocent på 90 og vurderes derfor at være dækkende for populationen af frie grundskoler, der benytter ordningen med selvevaluering.
3. Kvalitative interview med skoleledere, medlemmer af det pædagogiske personale og forældre på fire selvevaluerende frie grundskoler. Der er i alt gennemført fire interview med skoleledere, to interview med forældre og to interview med lærere. De fire skoler er udvalgt efter et strategisk, komparativt design, hvor der er maksimal variation på en række relevante udvælgelsesparametre (størrelse, geografi, værdigrundlag, evalueringsmodel, fremgangsmåde for evaluering samt længde på evaluering). Dette sikrer varieret data, der beskriver ligheder og forskelle på tværs af skolerne. Det kvalitative data er ikke repræsentativt og kan derfor ikke bruges til at generalisere på tværs af hele populationen.

For mere om design og metode, se Bilag 1.

1.2 Læsevejledning

Rapporten er struktureret således:

I kapitel 2 besvares, hvor mange af de frie grundskoler der har ordningen med tilsynsførende, og hvor mange der har ordningen med selvevaluering, og hvilke mønstre og tendenser der er mellem bestemte typer af skoler og tilsynet med dem.

I kapitel 3 beskriver vi, hvorfor skolerne har valgt selvevaluering som tilsynsform, samt hvordan selvevalueringen er tilrettelagt, herunder processerne og arbejdsgangene og inddragelsen af relevante personale grupper.

Bilag 1 indeholder en beskrivelse af undersøgelsens design og metode.

2 Mønstre og tendenser for tilsynet med de frie grundskoler

Dette kapitel indeholder en kortlægning og analyse af mønstre og tendenser for tilsynet med de frie grundskoler. Vi undersøger i kapitlet, om der er forskel på de skoler, der har valgt ordningen med selvevaluering i forhold til skoler, der har valgt ordningen med tilsynsførende, om bestanden af tilsynsførende er tilstrækkelig, og om der er mønstre og tendenser mellem bestemte typer af frie grundskoler og de tilsynsførende, som fører tilsynet med dem.

Kapitlet er dels baseret på registerdata vedrørende de frie grundskoler, dels på en hjemmesidekodning af de frie grundskolers hjemmesider og vedtægter, herunder særligt deres egen beskrivelse af værdigrundlag. Sidstnævnte datakilde giver oplysninger om, hvilken type af fri grundskole der er tale om. Derudover benyttes registerdata om de tilsynsførende og deres tilknytninger til skolerne.

2.1 De frie grundskoler

De selvevaluerende frie grundskoler ligner de øvrige frie grundskoler, men er lidt større og ældre

Tabel 2.1 indeholder en karakteristik af de frie grundskoler opdelt på skoler med ordningen med tilsynsførende og skoler med ordningen med selvevaluering.

Tabel 2.1 De frie grundskoler i Danmark

	Skoler med certificerede tilsynsførende	Skoler med selvevaluering
Antal skoler	512	31
Elevtal (Gennemsnit) [Median]	215 elever [170 elever]	358 elever [262 elever]
Grundlagt (Gennemsnit) [Median]	1964 [1983]	1950 [1961]

Note: Elevtal er opgjort på baggrund af skoleåret 2017/18, mens øvrige oplysninger er opgjort pr. februar 2019.

Kilde: Registeroplysninger med information om frie grundskoler og egne beregninger.

Der er i alt identificeret 543 frie grundskoler i Danmark. Af disse er 512 tilknyttet ordningen med certificerede tilsynsførende, mens 31 har valgt ordningen med selvevaluering.

De frie grundskoler har en gennemsnitlig størrelse på 220 elever, hvilket dækker over, at skoler, der benytter ordningen med selvevaluering, i gennemsnit er større end skoler, der benytter ordningen med tilsynsførende. Dette tal er dog i høj grad drevet af enkelte skoler, der er betydeligt større end det øvrige gennemsnit. Dette afspejles i den store forskel mellem gennemsnittet på 358 elever og medianen på 262 elever.

Samtidig ses det, at skoler, der benytter ordningen med selvevaluering, er en anelse ældre end skoler, der har valgt ordningen med tilsynsførende. Skoler, der benytter selvevaluering, er i gennemsnit grundlagt for 69 år siden, mens skoler, der benytter ordningen med tilsynsførende, er grundlagt for 55 år siden. Her gælder tillige, at forskellen i høj grad skal tilskrives, at enkelte skoler er grundlagt for mere end 125 år siden, hvilket gør skolerne betydeligt ældre end det øvrige gennemsnit.

2.1.1 Typer af frie grundskoler

I undersøgelsen er samtlige frie grundskoler blevet karakteriseret. Formålet er at give et overblik over den samlede population af frie grundskoler i Danmark, hvilket er nødvendigt for at kvalificere analysen af forskellene mellem skoler under ordningen med tilsyn og skoler under ordningen med selvevaluering, samt for at afdække mønstre og tendenser mellem bestemte typer af frie grundskoler og de tilsynsførende, som fører tilsyn med dem.

Kodestrategien er fremlagt i sin helhed i Bilag 1, men forklares kort i boksen herunder.

Grundlag for kodning

For at afdække de frie grundskolers værdigrundlag har VIVE gennemført en kvantitativ indholdskodning af de frie grundskolers hjemmesider. Hver enkelt skoles kodning baserer sig på en samlet, faglig vurdering og helhedsbetragtning. Hjemmesidekodningen fokuserer på eksplicite, positive markører, modsat implicite, negative markører ved de frie grundskoler. Det vil sige, at en skole kun tildeles et karakteristika, hvis de eksplicit beskriver det på deres hjemmeside. Det kan betyde, at skoler, der reelt har karakteristika, ikke afdækkes med denne metode, da det ikke fremgår af hjemmesiden. Det kan eksempelvis være en Grundtvig-Koldsk skole, som ikke eksplicit nævner det. I kodningen har 81 skoler ikke kunnet karakteriseres.

Ifølge § 5 i 'Bekendtgørelsen om Vedtægter for Friskoler og Private Grundskoler' skal de frie grundskolers værdigrundlag oplyses i de frie grundskolers vedtægter. Af 'Lov om Gennemsigtighed og Åbenhed i Uddannelserne mv.' er det endvidere fastsat, at de frie grundskoler skal oplyse deres vedtægter på skolernes hjemmesider. Derfor fokuseres der på vedtægterne. I tillæg til skolens vedtægter inddrages andre dele af hjemmesiderne, hvor de eksplicit og entydigt nævner forhold, som kan afgøre skolens type eller værdigrundlag, eksempelvis i beskrivelserne af hverdagen på skolen eller af måden, de bærende værdier præsenteres på.

Kodestrategien tillader, at hver skole kodes med flere overordnede temaer og specificerer samtidig disse i en række gensidigt udelukkende underkoder, hvor det er relevant. For definition og eksemplificering af de enkelte koder henvises til Bilag 1, herunder særligt Bilagstabel 1.4. Bemærk, at overkoderne *ikke* er gensidigt udelukkende. Derfor vil det samlede antal overkoder *ikke* summere til 543. For de enkelte underkoder gælder det omvendt, at disse summerer til overkodens værdi, da disse netop *er* gensidigt udelukkende.³

³ I få tilfælde er enkelte skoler alene kodet på overkoden, men ikke på nogen af de gensidigt udelukkende underkoder, eksempelvis en skole, der tilbyder modersmålsundervisning uden at angive sproget. I de få tilfælde summerer underkoderne ikke til overkodens værdi.

Over- og underkoder fremgår af Tabel 2.2, hvor antallet af koder også står anført.

Tabel 2.2 Kortlægning af de frie grundskoler

Overkode	Eventuelle	Ordningen med tilsynsførende	Ordning med selvevaluering	I alt
Grundtvig-Koldsk Skole	-	138	0	138
Privat-/realskole	-	167	27	193
Lilleskole	-	56	0	56
Skole med særlig pædagogisk retning		36	2	38
	Steiner	14	0	14
	Montessori	1	0	1
	Freinet	4	0	4
	Andre	17 **	2 *	19
Religiøs skole		123	9	132
	Protestantiske og øvrige kristne	83	4	87
	Katolsk	17	5	22
	Muslimsk	17	0	17
	Jødisk	1	0	1
	Scientology	4	0	4
Skoler, der tilbyder modersmålsundervisning i andet end dansk		52	0	52
	Tysk mindretalsskole	14	0	14
	Øvrig vestlig	17	0	17
	Øvrig ikke-vestlig	17	0	17
	Kombinationer/Andre	4 ***	0	4
Kostskole	-	9	2	11
Prøvefri skole	-	46	1	47
Øvrige skoler	-	78 ****	3	81

Note: * = En skole definerer sig selv som Tvind-skole, og en er en såkaldt kunstskole. ** = Dækker over en række alternative uspecificerede pædagogiske elementer herunder bl.a. to musikskoler, to friluftsskoler og tre idrætsskoler. *** = En skole er tysk/fransk, mens to andre tilbyder russisk eller bosnisk i kombination med flere mellemøstlige sprog. **** = Ganske få har her et eksplicit formål, der tælles således to skoler for højtbegavede børn samt en enkelt specialskole.

Kilde: Registeroplysninger med information om frie grundskoler samt VIVEs hjemmesidekodning.

193 eller godt en tredjedel af Danmarks frie grundskoler karakteriseres som enten privat- eller realskole. Derpå følger de Grundtvig-Koldske, der optræder 138 gange, og dernæst de religiøse skoler, der optræder 132 gange. De religiøse kan endvidere deles op på 87 protestantiske og øvrige kristne, 22 katolske, 17 muslimske, en enkelt jødisk samt 4 scientology skoler.

56 skoler klassificeres som lilleskoler, og 52 skoler er karakteriseret ved at tilbyde modersmålsundervisning i andet end dansk. De tyske mindretalsskoler udgør 14 af disse. Til de 17 øvrigt vestlige skoler hører et flertal internationale skoler med engelsk som hovedsprog, mens 2 skoler klassificeres som franske, og en enkelt skole tilbyder modersmålsundervisning i polsk. På de 17 skoler, der falder i kategorien 'øvrig ikke-vestlig', udgør arabisk det mest udbredte sprog efterfulgt af tyrkisk, somali og pakistansk. Endelig klassificeres 4 skoler som kombinationer, idet én skole er tysk og fransk, mens 2 skoler både tilbyder slaviske sprog som russisk eller bosnisk i samspil med mellemøstlige sprog, samt en enkelt skole, der ikke specificerer, hvilke sprog de tilbyder modersmålsundervisning i. 11 skoler tilbyder kostskolepladser, og 47 skoler er prøvefrie.

Selvevaluerende skoler er typisk privat-/realskoler og ofte kristne

Ser vi på tværs af skoler, der benytter ordningen med selvevaluering, og skoler, der benytter ordningen med tilsynsførende, træder en række forskelle frem. Først og fremmest viser analysen, at samtlige skoler, der tilbyder modersmålsundervisning i andet end dansk, alle er tilknyttet ordningen med tilsynsførende. Det samme gælder for 36 ud af 38 skoler med særlig pædagogisk retning samt det store flertal af religiøse skoler. Det ses imidlertid samtidig, at en relativt stor andel af de katolske skoler har valgt ordningen med selvevaluering.

Skolerne, der benytter selvevaluering, er hyppigere privat-/realskoler. Mens der aktuelt ikke er nogen af disse, der tilbyder modersmålsundervisning i andet end dansk, synes de dog hyppigere at have et kristent værdigrundlag. 5 katolske skoler ud af 22 i alt har valgt ordningen med selvevaluering, ligesom 4 protestantiske og øvrige kristne skoler også har – dog ud af i alt 87.

3 Processerne og arbejdsgangene på de frie grundskoler med ordningen med selvevaluering

Dette kapitel svarer på, hvad der karakteriserer processerne og arbejdsgangene forbundet med selvevaluering. Kapitlet er delt op i fem afsnit om henholdsvis baggrunden for valget af selvevaluering som tilsynsform, hvordan selvevalueringsprocessen er tilrettelagt, inddragelse af forskellige grupper i evalueringen, formidling af resultater og opfølgning herpå, samt hvilke oplevede fordele og ulemper, selvevaluering som tilsynsordning indeholder.

3.1 Valget af ordningen med selvevaluering som tilsynsordning

Skolens bestyrelse og forældrekreds tager stilling til, om skolen skal være selvevaluerende eller under eksternt tilsyn. Skolebestyrelsen har mulighed for at indstille et forslag om dette til forældrekredsen. Dette afsnit beskriver valget af selvevaluering som tilsynsordning. Afsnittet svarer konkret på:

- Hvorfor har skolens bestyrelse og forældrekreds valgt tilsynsordningen med selvevaluering?
- Hvilke overvejelser ligger bag valget af selvevaluering som tilsynsordning?

Skolerne vælger selvevaluering, fordi det kvalitetssikrer skolens undervisning og giver mulighed for at udvikle skolen

Skolernes svar på, hvorfor bestyrelse og forældrekreds har valgt selvevaluering som tilsynsform, fremgår af Tabel 3.1.

Tabel 3.1 Besvarelse på spørgsmålet: Hvorfor har forældrekreds og skolens bestyrelse valgt, at skolen skal være selvevaluerende? (sæt evt. flere kryds). Antal.

	Antal
Fordi det er det mest enkle	0
Fordi det er det mindst tidskrævende	0
Fordi det er det bedste til kvalitetssikring af skolens undervisning	22
Fordi det giver os den bedste mulighed for at udvikle skolen	23
Andet	5

Note: N = 25.

Kilde: VIVEs spørgeskema til skoler med ordningen med selvevaluering.

Næsten alle skoler har valgt selvevaluering, dels fordi man oplever, at det giver den bedste kvalitets-sikring af skolens undervisning, dels fordi man oplever, at det giver den bedste mulighed for at udvikle skolen. 22 skoler angiver kvalitetssikring, og 23 skoler angiver muligheden for at udvikle skolen.

5 skoler angiver endvidere andre årsager til valget. Her nævner respondenterne, at skolen har valgt selvevaluering, fordi det eksempelvis passer med skolens profil, fordi det inddrager personalet, fag-team og elever, samt at det giver en følelse af, at selvevalueringen er mere systematisk end alternativet. I de kvalitative interview beskriver flere skoler dog mere eller mindre tilfældige omstændigheder, der gjorde, at de valgte metoden, fx at den tidligere tilsynsførende gik på pension, og de derefter skulle genoverveje deres situation, mens andre har hørt om muligheden fra deres netværk.

Skolerne har i spørgeskemaet kunnet vælge flere svarmuligheder. Det gør det desto mere interessant, at ingen af skolerne har tilkendegivet, at de har valgt selvevaluering, fordi det er mindst tidskrævende, eller fordi det er det mest enkle. Dette understøttes af de kvalitative interview, hvor det

understreges, at det hverken er hurtigst eller nemmest at bruge ordningen med selvevaluering, men det opleves blandt interviewpersonerne, at det er den form, der giver den største værdi lokalt for skolen og skolens udvikling. Selvevaluering opleves som et krævende, men også givende stykke arbejde, der enten bidrager væsentligt til eller selvstændigt står som et stykke udviklingsarbejde på skolen. Omvendt har flere skoleledere oplevet, at arbejdet med en tilsynsførende er udmærket i sig selv, men at det ikke giver særlig meget værdi for skolen i et udviklingsperspektiv. En skoleleder udtrykker det således:

Tilsynsordningen var fin nok til at få et "OK" fra undervisningsministeriet. Men gav det noget til skolen? Nej, det gjorde det faktisk ikke. Vi opfylder bare nogle krav, men med selvevalueringen kunne vi faktisk slå to fluer med ét smæk; ved at udfylde det, vi skulle og sætte noget forskelligt udviklingsarbejde i gang. ... Selvevalueringen er en mulighed for at lave et stykke udviklingsarbejde. Man tvinger sig selv til at forholde sig til det, man gør. (Skoleleder B)

Det er kendetegnende for skolerne i den kvalitative undersøgelse, at de bruger den viden, der produceres i forbindelse med selvevalueringen aktivt i arbejdet med skolen. Og ikke kun, hvis de opdager et emne eller område, som de mener, at de bør gøre noget mere ved. Skolerne oplever, at selvevaluering er med til at give skolerne en selvbevidsthed om at være mere reflektiv over egen praksis, end når en tilsynsførende er tilknyttet. Det skal dog bemærkes, at data fra skoler med en tilsynsførende tilknyttet viser, at det ikke er ensbetydende med, at man ikke er reflektiv eller evaluerende over egen praksis. Det sker bare ikke nødvendigvis i forbindelse med tilsyn.

3.2 Grundlæggende tilrettelæggelse af selvevalueringen

Selvevalueringen foregår som nævnt henover en 3-årig periode. Det er et krav, at skolen skal kunne godtgøre, at den har gennemført selvevaluering efter én af de af Undervisningsministeriet godkendte selvevalueringsmodeller. Inden for den 3-årige periode er der flere muligheder for, hvordan man vil tilrettelægge selvevalueringen, fx i ét langt stræk, hvor man evaluerer ét kerneområde ad gangen, eller ved at evaluere flere kerneområder sideløbende. Der er ligeledes også mange muligheder for inddragelse af relevante personalegrupper samt elever og forældregruppen på forskellige tidspunkter i selvevalueringen. Dette afsnit svarer konkret på:

- Hvordan vælger skolerne at tilrettelægge selvevalueringen?

De to godkendte modeller for selvevalueringen ligner i høj grad hinanden og indeholder hver følgende 10 kerneområder, der skal evalueres inden for den 3-årige periode. Disse fremgår af Tabel 3.2:

Tabel 3.2 Kerneområder i de to godkendte selvevalueringer

Danmarks Private Skoler	Dansk Friskoleforening
Skolens profil og samlede undervisningstilbud	Skolens profil
Elevens faglige standpunkt og generelle udbytte af undervisningen	Elevens faglige standpunkt og generelle udbytte af undervisningen
Undervisningens mål, tilrettelæggelse og gennemførelse	Skolens del- og slutmål samt undervisningsplaner
Elevens alsidige personlige udvikling	Elevens alsidige personlige udvikling
Frihed og folkestyre	Frihed og folkestyre
Tilbud om undervisning i 10. klasse	Tilbud om undervisning i 10. klasse
Specialundervisning	Specialundervisning
Dansk som andetsprog	Dansk som andetsprog
Elevens videre forløb i uddannelsessystemet	Elevens videre forløb i uddannelsessystemet
Skoleledelsens kvalitetssikring og udvikling af undervisning	Skoleledelsens kvalitetssikring og udvikling af undervisning

Tabel 3.3 viser skolernes oplevelse af, i hvilken grad elementerne i selvevalueringen er dækkende for skolens virke.

Tabel 3.3 Besvarelser på spørgsmålet: I hvilken grad oplever du, at elementerne i selvevalueringen er dækkende for skolens virke? Antal og procent.

	Antal	Pct.
I høj grad	18	75
I nogen grad	6	25
I lav grad	0	0
Slet ikke	0	0

Note: N = 24.

Kilde: VIVEs spørgeskema til skoler med ordningen med selvevaluering.

Overordnet er der blandt skolerne en oplevelse af, at de elementer, der indgår i selvevalueringsskemaerne fra både Danmarks Private Skoler og Dansk Friskoleforening, er dækkende for hele skolens virke. Her svarer 18 ud af 24 skoler, at elementerne i høj grad er dækkende, mens 6 svarer, at de i nogen grad er dækkende.

Selvevaluering tilrettelægges forskelligt fra skole til skole

Besvarelser fra Spørgeskemaundersøgelsen blandt skoler, der benytter sig af ordningen med selvevaluering, viser, at størstedelen af skolerne (14 ud af 25) evaluerer enkelte kerneområder sideløbende, mens 6 ud af 25 gennemfører alle områder sideløbende. 5 af de adspurgte skoler evaluerer ét område ad gangen.

Tabel 3.4 Besvarelser på spørgsmålet: Hvordan tilrettelægges I evalueringen af de forskellige kerneområder? Antal og procent.

	Antal	Pct.
Vi evaluerer et område ad gangen	5	20
Vi evaluerer enkelte områder af evalueringer sideløbende	14	56
Vi gennemfører alle områder af selvevalueringen sideløbende	6	24

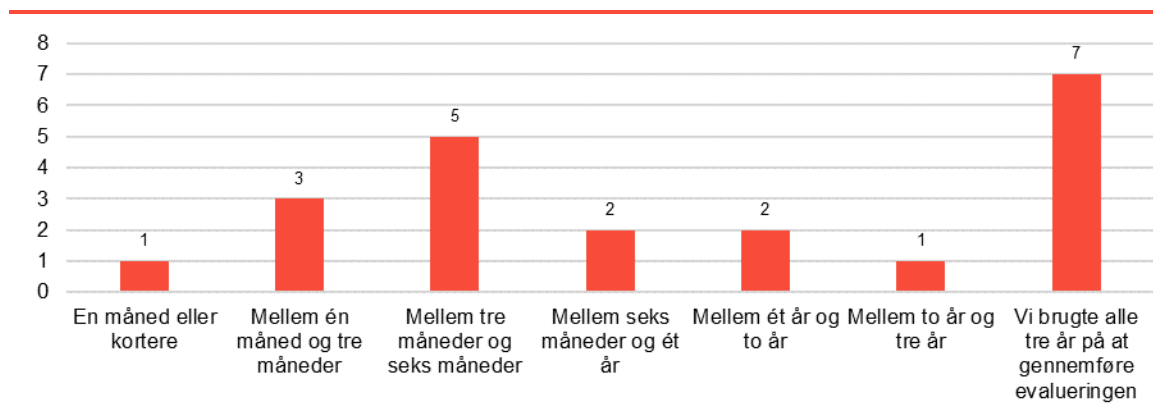
Note: N = 25.

Kilde: VIVEs spørgeskema til skoler med ordningen med selvevaluering.

De adspurgte skoleledere beskriver endvidere i de kvalitative interview, at selvevalueringen typisk opleves som en samlet opgave selv i de tilfælde, hvor de evaluerer områderne forskudt af hinanden.

Figur 3.1 viser, hvor lang tid skolerne bruger på selvevalueringen.

Figur 3.1 Besvarelser på spørgsmålet: Tænk på den seneste selvevaluering, I har gennemført på skolen. Hvor lang tid gik der, fra I påbegyndte evalueringen af det første kerneområde, til I afsluttede evalueringen af det sidste kerneområde? Antal.

Note: N = 21.

Kilde: VIVEs spørgeskema til skoler med ordningen med selvevaluering.

Der er stor variation i, hvor lang tid skolerne bruger på arbejdet med selvevaluering. Størstedelen af skolerne færdiggør selvevalueringen henover en periode på 1 år (11 ud af 21 skoler), mens en lidt mindre andel bruger alle 3 år på evalueringsarbejdet (7 ud af 21 skoler). Den store spredning i svarene kunne tyde på, at respondenterne har forstået spørgsmålet forskelligt, så nogle har svaret på, hvor lang tid det tager dem at evaluere et enkelt kerneområde og ikke alle 10 kerneområder, som der ellers spørges til. Indsigt fra de kvalitative interview understøtter, at det er usandsynligt, at man i løbet af én eller ganske få måneder kan nå at gennemføre hele evalueringen af alle kerneområder.

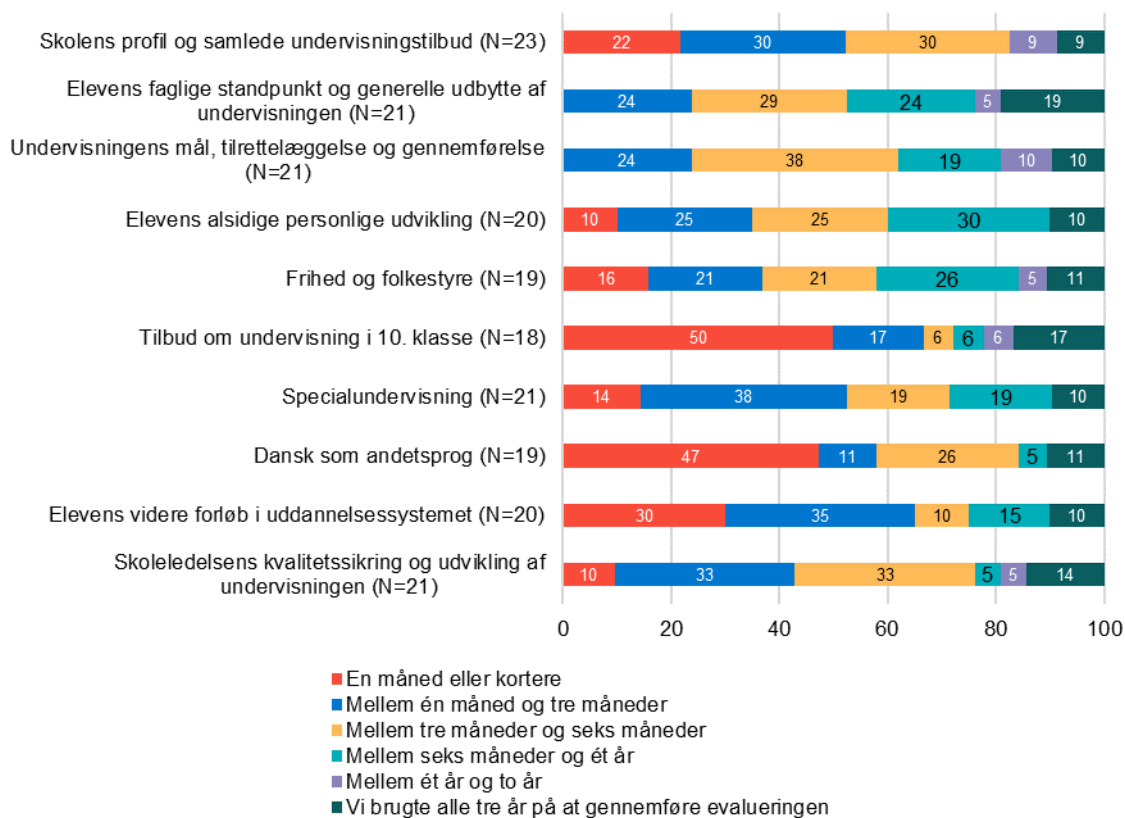
De kvalitative interview nuancerer forståelsen af, hvor længe evalueringen tager. De fleste beskriver selvevalueringsprocessen som en længere proces, der klares i bidder hen over de 3 år, som der er afsat. Ingen i de kvalitative interview beskrev processer, hvor selvevalueringen var planlagt eller gennemført på under 1 år. Det indikerer, at en del i Figur 3.1 har svaret på, hvor længe de bruger pr. kerneområde og ikke den samlede tid brugt på selvevalueringen. Interviewene giver også en indikation af, at det mest omfattende arbejde ligger i forbindelse med den første selvevaluering, som ofte tager længere tid end de følgende gange. Efterfølgende selvevalueringer er hurtigere overstået – eller kan bedre afgrænses til en specifik evalueringsperiode – da arbejdet i højere grad betyder at gennemgå tidligere arbejde og vurdere, om skolen fortsat lever op til det, man tidligere har angivet.

Anden gang var nemmere end første gang. For eksempel i forhold til, hvilke redskaber der er relevante. Proceduren for selvevaluering er godt tilrettelagt. Så det er en evalueringsperiode, hvor man dykker ned og ikke en løbende aktivitet [...] Det er ikke noget, som medarbejderne tænker på uden for perioden. Det er kun, når de lige bliver spurgt om noget. (Skoleleder C)

Hvert enkelt kerneområde tager tid, men ikke lige lang tid

Figur 3.2 giver et billede af, hvor meget arbejde skolerne lægger i evalueringen af de enkelte kerneområder ved at spørge til, hvor lang en periode, de arbejder med de respektive kerneområder.

Figur 3.2 Besvarelser på spørgsmålet: Du bedes angive, hvor længe de involverede grupper ca. arbejdede med at gennemføre evalueringen af hvert af de 10 kerneområder. Procent og antal i parentes).

Note: Figuren er sammensat af besvarelser angående både selvevalueringsmodellen fra Danmarks Private Skoler og Dansk Friskoleforening. Da flest skoler har tilkendegivet, at de anvender modellen fra Danmarks Private Skoler, anvender vi denne models navne for kerneområderne.

Kilde: VIVEs spørgeskema til skoler med ordningen med selvevaluering.

Ovenstående viser, at skolens samlede profil og undervisningstilbud evalueres på 85 % af de adspurgte skoler over en periode på kortere end 6 måneder. En skoleleder beskriver, at punktet fungerer som opsummering over hele skolens undervisningstilbud og færdiggøres på baggrund af det øvrige arbejde med de resterende punkter. Det fremgår, at særligt punkterne om tilbud om undervisning i 10. klasse og frem til elevens videre forløb i uddannelsessystemet er nogle af de punkter, der bruges kortest tid på. De kvalitative interview viser, at dette bl.a. skyldes, at flere skoler fx ikke tilbyder 10. klasse eller dansk som andetsprog. Punkterne vedrørende elevernes faglige standpunkt og undervisningens mål er ifølge spørgeskemaundersøgelsen dem, der gennemføres over den længste periode. Dette indebærer bl.a., at skolens personale oftere inddrages i arbejdet med dette punkt (jf. Tabel 3.5), og at arbejdet med evalueringen af disse punkter derfor skal foregå sideløbende med den almindelige undervisning. Nogle skoler afsætter hele pædagogiske dage til arbejdet med evalueringen af dette punkt.

I de kvalitative interview fremgår det, at man ofte arbejder med områder over en længere periode, fordi arbejdet kommer ud over den almindelige undervisning og tilrettelæggelse af skoledagen. Og derfor har man sjældent mulighed for at bruge mere tid over en kortere periode og bliver derfor nødt til at strække evalueringsperioden ud.

3.3 Inddragelse af medarbejdere, forældre og elever i selvevalueringen

Skolerne har mulighed for at inddrage personalegrupper, forældre, elever og andre ressourcepersoner i forbindelse med gennemførelsen af evalueringen af de enkelte kerneområder. Som udgangspunkt skal forældrekredsen og bestyrelsen være orienteret om, hvorvidt skolen anvender selvevaluering som tilsynsordning, men derudover er der ingen specifikke krav til inddragelse af andre grupper. Dette afsnit svarer konkret på:

- Hvilke medarbejdere er involveret i selvevalueringen?
- Inddrages forældrene i evalueringen – og hvori består kontakten med forældrene i denne forbindelse?

Skolens ledelse og lærere er særligt involverede i selvevalueringen – andre grupper i varierende omfang, afhængigt af de enkelte kerneområder

Som tidligere nævnt består selvevalueringen af 10 kerneområder, som skal evalueres særskilt. Tabel 3.5 viser, hvordan skolelederne fra spørgeskemaundersøgelsen inddrager forskellige interessenter i arbejdet med de enkelte kerneområder.

Tabel 3.5 Besvarelser på spørgsmålet: I det følgende bedes du angive, hvilke af følgende grupper der har været involveret i arbejdet med de specifikke kerneområder i selvevalueringen. Procent.

	Skolens ledelse	Lærere	Skolens bestyrelse	Elever	Den øvrige forældrekreds	Eksterne ressourcepersoner	Andre
Skolens profil og samlede undervisningstilbud	96	71	63	17	17	4	8
Elevens faglige standpunkt og generelle udbytte af undervisningen	83	88	33	42	21	13	8
Undervisningens mål, tilrettelæggelse og gennemførelse	88	88	21	29	13	13	13
Elevens alsidige personlige udvikling	79	83	29	50	21	21	13
Frihed og folkestyre	83	79	42	42	33	4	13
Tilbud om undervisning i 10. klasse	54	29	13	17	8	0	17
Specialundervisning	83	75	13	13	17	33	17
Dansk som andetsprog	79	50	13	8	13	13	8
Elevens videre forløb i uddannelsessystemet	83	63	25	13	17	42	25
Skoleledelsens kvalitetssikring og udvikling i undervisning	88	63	54	17	25	13	8
Gennemsnitlig inddragelse	82	69	30	25	18	15	13

Note: N = 24. Figuren er sammensat af besvarelser angående både selvevalueringsskemaet fra Danmarks Private Skoler og Dansk Friskoleforening. Da flest skoler har tilkendegivet, at de anvender modellen fra Danmarks Private Skoler, anvender vi denne models navne for kerneområderne.

Kilde: VIVEs spørgeskema til skoler med ordningen med selvevaluering.

Overordnet viser analysen, at forskellige personalegrupper er inddraget i evalueringen af de forskellige kerneelementer i varierende omfang. Selvevalueringerne består i væsentlig grad af bidrag fra skolens ledelse og skolens lærere. Skolelederne er gennemsnitlig med i 82 % af alle kerneområder, mens lærerne er med i 69 % af tilfældene. De kvalitative interview understøtter, at det typisk er skolens leder, viceleder eller lignende, der er tovholder på evalueringen og står for fremdriften af denne samt 'har det sidste ord'. Lærerne inddrages i vekslende grad i forhold til kerneområdetets fokus og skolens

størrelse. Eksempelvis kan det være sværere at afsætte lærerressourcer på en lille skole. Skolebestyrelsen inddrages oftest i områderne om skolens profil og skoleledelsens kvalitetssikring og udvikling af undervisningen, mens elever primært inddrages i området vedrørende deres egen alsidige personlige udvikling og området vedrørende frihed og folkestyre. I mindre omfang inddrages den øvrige forældrekræds, eksterne ressourcer, så som AKT og PPR og andre aktører.

Skolens pædagogiske personale inddrages ofte i arbejdet med selvevalueringen. Det er dog fortsat enten ledere eller medarbejdere, der sidder i forskellige udvalg, fx pædagogiske, der opsummerer arbejdet og formulerer det til brug i den selvevaluering, der lægges på skolens hjemmeside. Eksempelvis forklarer en lærer:

Vi evaluerer et område ad gangen. Processen er sådan, at [et udvalg, der er nedsat af ledelsen] fastlægger, hvilke områder vi skal arbejde med. De formulerer bl.a. spørgsmål og sender ud til os lærere eller formulerer arbejdsspørgsmål, som vi kan arbejde med i grupper til pædagogiske møder. Så samler [udvalget] op bagefter – og det kan jo være et stort arbejde, fx hvis man har 60 lærere i grupper, så kan de jo have formuleret 10 forskellige perspektiver fx om, hvordan man arbejder med kreativitet i undervisningen. (Lærer B)

Et andet eksempel på, hvordan lærerne arbejder med selvevalueringens kerneområder, kommer fra en skoleleder, der forklarer, hvordan personale arbejder med "undervisningens mål, tilrettelæggelse og gennemførelse":

Det, jeg gør, er at bede lærerne udfylde sådan et regneark fra fælles mål, sådan at de kan se, hvad deres undervisning selv indeholder. Altså, hvilke opgaver, de stiller børnene – fx både åbne og lukkede opgaver – og hvordan det spiller sammen med faglige mål. Og så markerer jeg helt konkret med gult bestemte steder i arkene for at indikere, hvad vi skal reflektere over, og hvad der skal arbejdes videre med. (Skoleleder D)

Skolelederne giver i de kvalitative interview udtryk for, at de er tilfreds med niveauet af medarbejderinddragelse, som de gør det nu. Og at det også er deres oplevelse, at medarbejderne er fint tilfredse med niveauet af inddragelse. Inddragelsen medfører også nogle gange en række udfordringer:

Lærerne oplever, at det er et stort arbejde. Der er ingen lærere, der efterspørger at være med i selvevalueringen, så der er ingen, der "ikke er inddraget nok". En udfordring består bl.a. i at placere bestemte lærere i grupper – fx en musiklærer eller en idrætslærer – for dem kan det være lidt svært at beskrive frihed og folkestyre. (Skoleleder A)

Forældre inddrages i mindre grad i selvevalueringen

Forældre inddrages mindre systematisk og primært gennem skolebestyrelsen, som dog heller ikke har en fremtrædende rolle i selvevalueringen. En af de fire skoler i den kvalitative analyse beskriver, at de har erfaring med at udsende et spørgeskema til forældrene, hvor de kunne give deres holdning til kende om en række områder vedrørende skolen. Data herfra kan ifølge skolelederen indgå som en del af selvevalueringen. De kvalitative interview tegner derudover et billede af, at den øvrige forældrekræds, og i en vis udstrækning også skolebestyrelsen, kun i meget lille omfang inddrages i selve udarbejdelsen af selvevalueringen. Men gennem den tætte kontakt til forældrene på skolerne generelt vurderer skolens ledelse, at de opnår viden om forældrenes oplevelse af skolen. Sammenlignet med skoler, der benytter ordningen med tilsynsførende, som Delrapport 1 beskæftiger sig med, er det tydeligt, at skolebestyrelse, elever og den øvrige forældrekræds inddrages i højere grad, når skolen benytter ordningen med selvevaluering. Det er dog overordnet kun i mindre omfang og

på udvalgte områder, hvor inddragelsen er særligt relevant, fx at eleverne primært inddrages, når det handler om kernelementet 'Elevens alsidige personlige udvikling'.

3.4 Formidling af og opfølgning på resultater

Det er et lovkrav, at resultaterne af selvevalueringen ligger tilgængeligt på skolens hjemmeside. Men skolerne har også andre muligheder for at formidle resultaterne, bl.a. på generalforsamlinger, i nyhedsbreve eller lignende. Dette afsnit svarer konkret på:

- Hvordan formidler skolen resultaterne af evalueringen?
- Hvem er målgruppen for formidlingen?
- Hvordan arbejder skolen med opfølgning på evalueringen?

Resultaterne af evalueringen formidles oftest internt til personalet og ledelsen

Tabel 3.6 viser, hvordan de deltagende skoler formidler resultaterne af selvevalueringen foruden at præsentere resultaterne på hjemmesiden.

Tabel 3.6 Besvarelser på spørgsmålet: Hvordan formidler I resultaterne af selvevalueringen? (Sæt evt. flere kryds). Antal.

	Antal
Formidles på intranettet	12
Dialog/debatmøder med forældre, skolekredsen og andre interesserede	10
Interne møder og drøftelser blandt personalet	22
Internt brug i skolens ledelse	21
Andet	1

Note: N = 24. Skolerne har også haft mulighed for at svare, at de formidler resultaterne på hjemmesiden. Da dette er et lovkrav, afrapporteres besvarelserne ikke.

Kilde: VIVEs spørgeskema til skoler med ordningen med selvevaluering.

Stort set alle skoler vælger at formidle resultaterne internt på skolen – enten blandt personalet eller internt i skolens ledelse. 12 skoler har svaret, at de formidler resultaterne på intranettet, så det bliver tilgængeligt for forældre, elever m.fl., mens lidt færre (10) også formidler resultaterne på dialog- eller debatmøder. De kvalitative interview viser endvidere, at en række skoler vælger at orientere forældrekredsen omkring selvevaluering på skolens årlige generalforsamling. Enten i form af et selvstændigt punkt eller som led i enten formandens eller skoleledelsens beretning.

Der er mange forskellige målgrupper for formidlingen af selvevalueringen

Skolelederne er også blevet spurgt til, hvem de betragter som målgruppen for selvevalueringen, svarfordelingen fremgår af Tabel 3.7.

Tabel 3.7 Besvarelser på spørgsmålet: Hvem er målgruppen for jeres formidling af selvevalueringen? (Sæt evt. flere kryds). Antal og procent.

	Antal
Lærere og ansatte på skolen	24
Skolens bestyrelse	23
Forældre til nuværende elever	23
Undervisningsministeriet	20
Skolens ledelse	19
Forældre til kommende elever	16
Elever	7
Andre	5

Note: N = 24.

Kilde: VIVEs spørgeskema til skoler med ordningen med selvevaluering.

Skolerne oplever, at der er mange forskellige målgrupper for resultaterne af selvevalueringen. Alle eller stort set alle svarer, at lærere og ansatte på skolen, forældre til nuværende elever og skolens bestyrelse er målgruppen, mens lidt færre oplever Undervisningsministeriet som målgruppen.

De kvalitative interview indikerer desuden, at skoleledere og lærere har forskellige målgrupper i tankerne, når der arbejdes med selvevalueringen. Eksempelvis forklarer en skoleleder:

Jeg er af den overbevisning, at ingen – ud over ministeriet – gider læse selvevalueringen, men vi henviser da til den på generalforsamlingen. I forhold til sproget, så skriver vi helt sikkert til myndighederne. Man kan næsten ikke andet, fordi beskrivelsen af selvevalueringen i sig selv er skrevet i nærmest kancellisprog, og så bliver vores evaluering det næsten også. (Skoleleder A)

Der er dog også forskelle blandt lærerne. Én lærer forklarer:

Jeg forsøger at gøre det forståeligt. Altså at formulere det til forældregruppen og almindelige mennesker. (Lærer A)

En anden lærer fortæller, at:

[der er...] ikke fokus på de almindelige forældre, når vi sammenfatter vores arbejde. Det er nok mest skrevet i et lærersprog. (Lærer B)

Opfølgning på evalueringen gennemføres i skolens ledelse og i nedsatte arbejdsgrupper

Arbejdet med selvevalueringen afsluttes ikke altid, når skolens praksis inden for et givent kerneområde er beskrevet. Som oftest iværksætter skolen også en række handlepunkter, enten i form af større handleplaner eller enkelte punkter, som der løbende skal følges op på. Dette kommer også til udtryk i de kvalitative interview, hvor skolelederne typisk beskriver arbejdet med selvevalueringen som et udviklingsarbejde for skolen. I forbindelse med opfølgningen på de handlepunkter, der er fastsat inden for de enkelte kerneområder, kan skolerne inddrage forskellige personalegrupper, hvilket dog ikke er påkrævet som en del af ordningen. Tabel 3.8 viser, hvordan der arbejdes med opfølgning på hvert enkelt kerneområde.

Tabel 3.8 Besvarelser på spørgsmålet: Hvordan arbejder I på skolen med at følge op på de følgende kernelementer i selvevalueringen? Procent.

	I arbejdsgrupper	I skole-hjem-samarbejdet	I skolens bestyrelse	I skolens ledelse	På andre måder
Skolens profil og samlede undervisningstilbud	63	4	88	92	8
Elevens faglige standpunkt og generelle udbytte af undervisningen	83	50	42	75	8
Undervisningens mål, tilrettelæggelse og gennemførelse	88	25	21	75	8
Elevens alsidige personlige udvikling	79	42	38	79	13
Frihed og folkestyre	83	25	38	79	8
Tilbud om undervisning i 10. klasse	33	13	17	50	0
Specialundervisning	75	21	33	75	8
Dansk som andetsprog	54	4	21	71	4
Elevens videre forløb i uddannelsessystemet	67	13	38	79	13
Skoleledelsens kvalitetssikring og udvikling i undervisning	58	13	54	92	4
Gennemsnit	68	21	39	77	8

Note: N = 24. Figuren er sammensat af besvarelser angående både selvevalueringsmodellen fra Danmarks Private Skoler og Dansk Friskoleforening. Da flest skoler har tilkendegivet, at de anvender modellen fra Danmarks Private Skoler, anvender vi denne models navne for kerneområderne.

Kilde: VIVEs spørgeskema til skoler med ordningen med selvevaluering.

På tværs af skoler er der en forholdsvis ensartet praksis forbundet med opfølgingsarbejdet. Skolens ledelse er sammen med nedsatte arbejdsgrupper de foretrukne arbejds måder. Man arbejder i skolens bestyrelse med kerneområderne om skoleledelsens kvalitetssikring og udvikling af undervisningen samt skolens profil. Det er begrænset, hvor meget man arbejder i skole-hjem-samarbejdet med opfølgning på selvevaluering, ligesom andre måder sjældent anvendes.

De kvalitative interview med medlemmer af skolernes bestyrelse indikerer overordnet en tilfredshed med den måde, skolerne følger op på samt tegner et billede af, at skolens bestyrelse kun i begrænset omfang er involveret i arbejdet med selvevalueringen. Størstedelen af bestyrelsens involvering finder sted i forbindelse med generalforsamlingen, hvor den bliver orienteret om resultatet af evalueringen. De interviewede skolebestyrelsesmedlemmer har stor tillid til skolens ledelse og dens arbejde med selvevalueringen og involverer sig derfor kun i mindre grad:

Jeg er godt tilfreds med, hvordan der bliver fulgt op. Det er ca. to områder hvert år, der arbejdes med. I forhold til opfølgning, så er det ikke et område med særlig stor fokus fra bestyrelsen, vi overlader for det meste arbejdet til skolens ledelse, som jeg i øvrigt har stor tiltro til. Men jeg bruger mest selvevalueringen i forbindelse med min beretning – ellers bliver jeg bare orienteret. (Forælder B)

Skolens opfølgingsarbejde med evalueringen viser også noget om skolelederens opfattelse af målgruppen for evalueringen, da arbejdet i høj grad er rettet internt og mod udvikling af lokal praksis. Det vil sige, at målet med selvevalueringen i høj grad er at sikre kvaliteten af skolens tilbud indad snarere end at legitimere skolen udadtil.

3.5 Oplevelse af fordele og ulemper ved selvevaluering som tilsynsordning

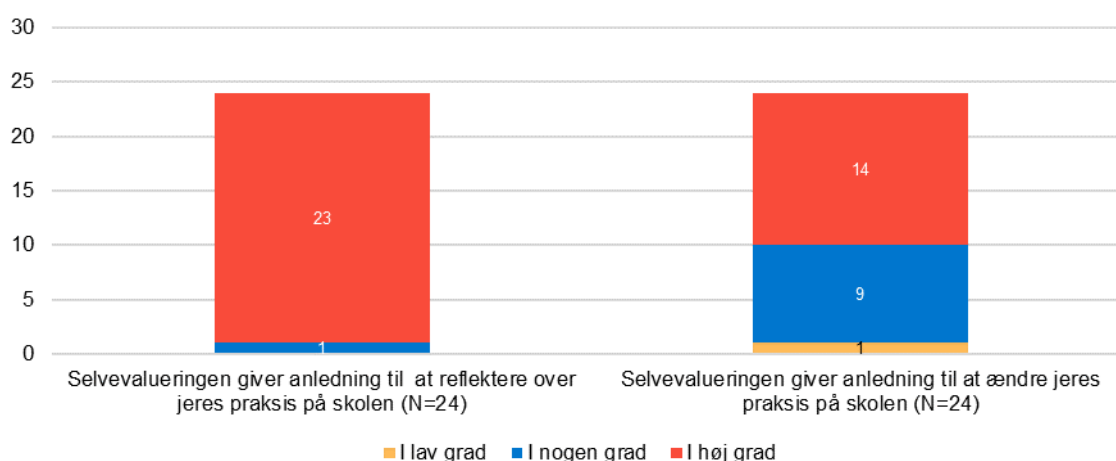
Dette afsnit opsummerer skolernes overordnede oplevelser med selvevaluering som tilsynsordning. Der inddrages også kvalitative perspektiver fra lærere og forældre, som har gjort sig erfaringer med tilsynsarbejdet. Dette afsnit svarer konkret på:

- Hvordan er forskellige gruppers overordnede syn på selvevaluering som tilsynsordning?
- Hvilke fordele, ulemper og udfordringer oplever forskellige involverede grupper ved selvevaluering?
- Hvordan er synet på og oplevelsen af uvildigheden i selvevalueringen?

Selvevaluering giver i høj grad anledning til generelt at reflektere over og ændre praksis

Figur 3.3 viser skolernes oplevelser af, i hvilken grad selvevaluering giver anledning til henholdsvis at reflektere over og til at ændre praksis.

Figur 3.3 Besvarelser på spørgsmålene: I hvilken grad oplever du, at selvevalueringen giver anledning til ... Antal.

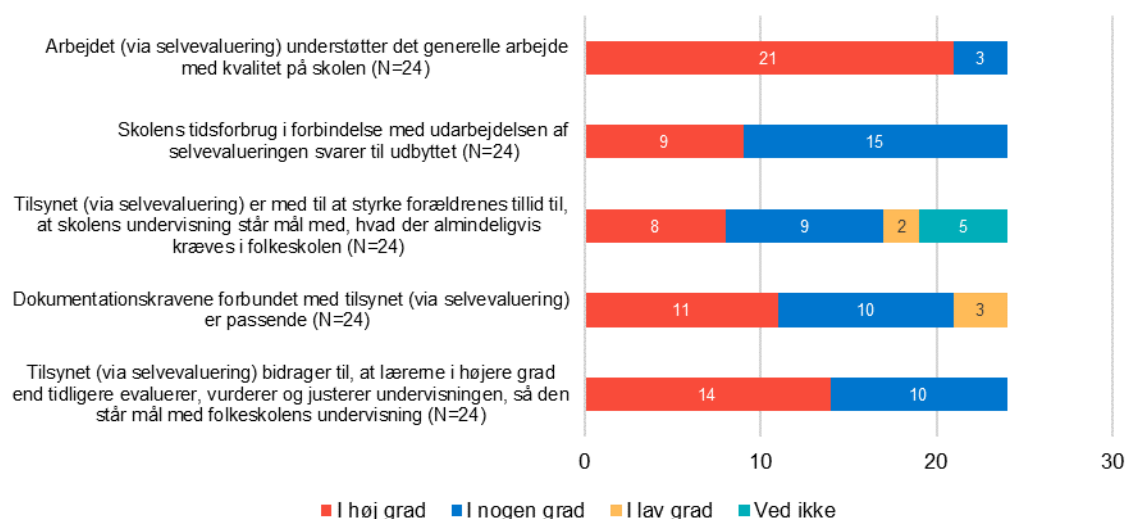
Note: N = 24.

Kilde: VIVEs spørgeskema til skoler med ordningen med selvevaluering.

23 ud af 24 skoler svarer i spørgeskemaundersøgelsen, at selvevalueringen i høj grad har givet anledning til at reflektere over praksis på skolen, mens en enkelt skole har svaret, at det i nogen grad har givet anledning hertil. I tillæg hertil svarer 14 skoler, at selvevalueringen også i høj grad har givet anledning til at ændre praksis, mens 9 skoler svarer, at det i nogen grad har givet anledning til at ændre praksis. En enkelt skole oplever kun i lav grad, at selvevalueringen har givet anledning til at ændre skolens praksis. Således tegner der sig overordnet et billede af selvevalueringen som et redskab for skolen og dens involverede parter til først og fremmest generelt at reflektere over praksis og derefter i et væsentligt omfang også at foretage ændringer af praksis.

Skolelederne er i spørgeskemaundersøgelsen blevet stillet spørgsmål omkring deres oplevelser med forskellige perspektiver af selvevaluering som tilsynsordning. Disse spørgsmål, samt skolernes besvarelser, fremgår af Figur 3.4.

Figur 3.4 Besvarelser på spørgsmålet: I hvilken grad er du som repræsentant for skolen enig i følgende udsagn ...? Antal skoler.

Note: N = 24.

Kilde: VIVEs spørgeskema til skoler med ordningen med selvevaluering.

Figuren viser skoleledernes besvarelser inden for seks forskellige områder:

- Selvevalueringsarbejdets forbindelse til skolens kvalitetsarbejde
- Tidsforbruget forbundet med selvevalueringen
- Forældrenes tillid til undervisningsniveauet på skolen
- Dokumentationskravene forbundet med selvevaluering
- Ejerskabsfølelse forbundet med selvevaluering
- Selvevalueringens forbindelse til lærernes refleksion over eget arbejde

I det nedenstående analyseres disse emner for at afklare, *hvordan* den generelle refleksion over – og forandring af – praksis kommer til udtryk.

Skolens kvalitetsarbejde understøttes af evalueringen

Figur 3.4 viser, at langt de fleste skoleledere i høj grad har en oplevelse af, at arbejdet med selvevaluering understøtter skolens arbejde med kvalitet (21 skoleledere oplever dette i høj grad, mens 3 skoleledere oplever det i nogen grad). En lærer og en skoleleder udfolder deres syn på fordelene ved selvevaluering således:

Man får tænkt over sin egen praksis. Man kan være sådan ... "Ej, det kunne også være fedt at få sat fokus på!" – særligt i forhold til de og de børn, og de, der har særlige udfordringer – og også i forhold til handleplaner. (Lærer A)

Selvevaluering har et stort potentiale til at udvikle skoler og til at inspirere til en bedre skolepraksis. (Skoleleder D)

Spørgeskemabesvareelserne viser også, at selvevalueringen bidrager til, at lærerne i højere grad evaluerer, vurderer og justerer deres undervisning (14 svarer i høj grad, mens 10 svarer i nogen grad). Skoleledere beskriver medarbejdernes deltagelse som både omfattende og som et positivt bidrag til evalueringen:

Man får involveret alle skolens medarbejdere i at se skolen efter i sømmene, og det giver nogle fantastisk gode snakke. (Skoleleder A)

Det er sundt, at man systematisk, med jævne mellemrum bliver tvunget til at forholde sig til sin praksis. Det er en måde at få alle personale med – nye og gamle – og samtidig få det hele lidt mere i helikopterperspektiv. (Skoleleder B)

Tidsforbrug og dokumentationskrav står i nogen grad mål med udbyttet

Der er blandede oplevelser af, i hvilken grad mængden af tid, der bruges på selvevalueringen, svarer til udbyttet. Her svarer 9 skoleledere, at tidsforbruget i høj grad svarer til udbyttet, mens 15 svarer, at det i nogen grad gør, jf. Figur 3.4. Erfaringen fra de kvalitative interview indikerer, at mængden af tid og arbejde, der ligger i forbindelse med (særligt) den første runde af selvevalueringen forestår et stort og omfattende stykke arbejde. Imidlertid er de interviewede skoleledere og lærere alle enige om, at arbejdet med selvevalueringen har bidraget positivt til bl.a. skolens arbejde med sig selv eller til at udvikle lærernes pædagogiske praksis.

Særligt første runde var god, fordi personalet fik et fælles fodslag. (Skoleleder A)

Næsten hver anden skoleleder har i spørgeskemaundersøgelsen valgt at kommentere, at det opleves som en klar ulempe, at selvevalueringen tager så lang tid, som den gør. Langt de fleste skoleledere oplever enten i høj grad eller i nogen grad, at dokumentationskravet i forbindelse med selvevalueringen er passende. Kun 3 skoleledere svarer, at dokumentationskravene i lav grad er passende. De kvalitative interview underbygger, at selvom selvevaluering er omfattende, så er det også et arbejde, der kan bruges og er nødvendigt.

Skolelederne oplever, at forældrene har tillid til skolens undervisning

Skolelederne giver blandede svar, jf. Figur 3.4, når det kommer til, hvorvidt selvevalueringen er med til at styrke forældrenes tillid til, at skolens undervisning står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Her svarer otte skoleledere, at selvevalueringen i høj grad er med til at styrke forældrenes tillid, ni svarer i nogen grad, to svarer i lav grad, mens fem skoler svarer ved ikke. Den høje andel 'ved ikke'-svar kan skyldes, at skolelederne finder det svært at svare på forældrenes vegne. Det kan også skyldes, at de ikke ved, om selvevalueringen har påvirket forældrenes tillid angående stå-mål-med kravet.

Ofte indgår resultaterne af selvevalueringen blot som et orienterende punkt på skolens årlige generalforsamling, hvor antallet af tilstedeværende forældre varierer både fra gang til gang og fra år til år. Det er derfor begrænset, i hvilket omfang det kan forventes, at forældrekrædsen har et klart syn på selvevaluering som tilsynsordning. De to forældre, der har deltaget i de kvalitative interview, udviser dog i høj grad tillid til deres skoles ledelse og lærere. I interviewene giver forældrene udtryk for, at de har tillid til, at skolens ledelse ved, hvordan man driver skole, samt lever op til de krav, der måtte være til undervisningen.

Selvevaluering skaber ejerskab

Skolelederne er også blevet spurgt ind til, i hvilken grad de er enige i, at selvevaluering skaber større ejerskab med tilsynet sammenlignet med tidligere. Her svarer alle undtagen to skoleledere, at det i høj grad giver mere ejerskab, mens de sidste to skoleledere svarer, at det i nogen grad giver mere ejerskab.

I de kvalitative interview spørges ind til, om skolerne overvejer at gå tilbage til tilsyn med en certificeret tilsynsførende. Her giver flere af de interviewede skoleledere udtryk for, at de ikke er interesserede i at vende tilbage til den anden model. En skoleleder siger eksempelvis

Muligheden for eksternt tilsyn kan være "fin nok" til at tjekke, om skolen lever op til nogle specifikke krav. Men ulempen er, at man som skole oplever at blive presset ind i de tilsynsførendes skema. Det skaber en vis frygt for, at man ikke kommer til at værdsætte og evaluere det, man gør og tror, man gør, men at man i stedet skal passe ind i en bestemt form, som den eksterne tilsynsførende skal aflægge rapport om. Selvevalueringen giver i stedet mulighed for, at skolerne kan se, om det, de gør, tillægges betydning af forældrene eller børnene, og om tegnene på det, skolen gør, kan ses i børnenes læring. (Skoleleder D).

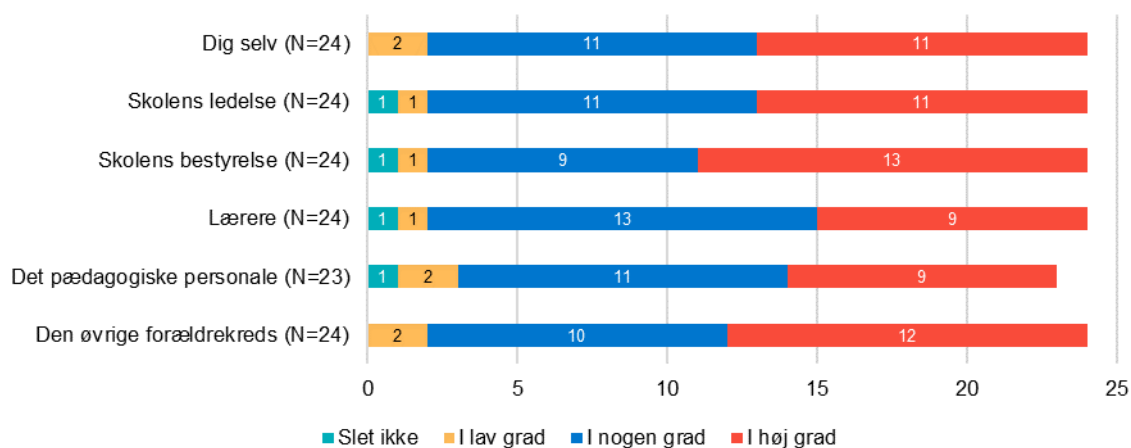
Overordnet er indtrykket, at de skoler, der vælger ordningen med selvevaluering i stedet for at have en tilsynsførende tilknyttet, gør det bevidst og gør det velvidende, at det kræver flere kræfter end alternativet.

3.5.1 Selvevaluering i forhold til uvildighed og gennemsigthed

Undersøgesen belyser også det pædagogiske personales, ledelsens, bestyrelsens og forældrenes syn på og forståelse af uvildigheden i tilsynsordningen. Uvildighed forstås her som skolens evne til at se sin praksis "udefra" og beskrive den på en måde, der er neutral og upåvirket af interne og eksterne interesser, følelser eller meninger.

Figur 3.5 viser skolernes besvarelser på spørgsmålet om, hvorvidt tilsynsordningen opleves som uvildig.

Figur 3.5 Besvarelser på spørgsmålet: I hvilken grad tror du, at følgende grupper oplever selvevaluering som tilsynsform som uvildig?

Note: N = 24.

Kilde: VIVEs spørgeskema til skoler med ordningen med selvevaluering.

Figuren viser, at langt størstedelen af skolerne i høj grad eller i nogen grad oplever selvevaluering som en tilsynsordning, der er præget af uvildighed. Dette er tilfældet for dem selv, og når de spørges til, hvordan de tror, andre grupper oplever ordningen. Uddybninger af disse besvarelser i spørgeskemaerne samt erfaringer fra de kvalitative interview indikerer særligt to forhold, der knytter sig til dette spørgsmål.

Der er for det første en oplevelse af, at selvevalueringen medfører, at mange gode og dårlige forhold ved skolen og dens praksis kommer frem i lyset, bliver dokumenteret og offentliggjort på hjemmesiden. Det medfører en række refleksioner over praksis, der måske ellers ikke ville have fundet sted.

For det andet er der en forståelse af, at selvevaluering baserer sig på to principper om åbenhed og tillid, hvilket overflødig gør uvildighed som mål. I stedet for at være uvildig kan selvevalueringen være gennemsigtig. En forælder siger bl.a.:

Det er svært med det her [begreb] uvildighed. Med selvevaluering er det sværere at skjule sving. Selvevaluering kræver meget mere arbejde. (Forælder B)

Citatet skal forstås sådan, at uvildighed som sådan ikke er et målet med selvevalueringen, og at det ikke er et problem, så længe man faktisk er åben og gennemsigtig i forhold til det arbejde, man udfører.

Flere af de interviewede skoleledere reflekterer også over selvevalueringen og spørgsmålet om uvildighed:

Evalueringen er i høj grad et dokument for skolen og ikke noget, der er til, for at andre kan kontrollere skolen. Det tænker vi nærmest ikke over. Nogle gange er vi "helt" uvildige, fx hvis vi vælger at evaluere elever på de faglige områder på baggrund af test, som også anvendes andre steder. Så kommer vi væk fra synsninger på det område. Det giver uvildighed. På mange andre områder kan vi skrive en masse sludder, men det kommer vi jo ikke i mål af. Vi vil jo gerne beskrive det, vi gør. Og medarbejderne vil gerne gøre det godt. Bestyrelsen lægger hovedet på blokken for at forvalte elever og økonomi på bedste vis. [...] Hvis vi narrer nogen, så er det i princippet os selv. (Skoleleder C)

Almindeligt tilsyn ville være meget nemmere. Men også meget nemmere at skjule noget for en tilsynsførende, der kun kommer et par gange om året. Uvildigheden kommer an på, hvordan man gør det. Hvis man følger ånden i selvevaluering – og har etik og moral – så er det fint. Generelt er der så mange mennesker involveret i selvevalueringen – og desuden skal det jo også lægges ud til forældrene [...] Og det er svært at skjule noget, når ca. 80 mennesker er involveret, og det handler om at beskrive processer. Det bliver meget gennemsigtigt. (Skoleleder B)

Begge citater illustrerer samme pointe som forældrecitatet; at målet med selvevaluering ikke er et uvildigt stempel, der godkender skolen, men i stedet et arbejde, hvor målet er at gøre skolen bedre. Og at dette arbejde dels kan tilrettelægges, så processen er åben og med mulighed for kritik, dels svær at skjule problemer i, hvis man havde den hensigt. En diskussion om, hvorvidt en certificeret tilsynsførende er mere uvildig end selvevaluering, opleves derfor som irrelevant, da de to tilsynsordninger sigter mod forskellige ting. Tilsynsordningen med tilsynsførende opleves af skolerne, der bruger ordningen med selvevaluering, som et uvildigt, men overfladisk godkendelsesstempel, hvorimod ordningen med selvevaluering opleves som et kvalitetsarbejde, der er formålet i sig selv.

Bilag 1 Design, metode og dokumentation

Undersøgelsen er baseret på spørgeskemaer til skoler under ordningen med selvevaluering, kvalitative interview med skoleledere, pædagogisk personale og forældre, en hjemmesidekodning af samtlige frie grundskoler i Danmark og en analyse af sammenhænge mellem valget af tilsynsform og forskellige skoletyper. Hver analysemetode og datakilde gennemgås selvstændigt i det følgende.

Spørgeskema

Spørgeskemaundersøgelsen for frie grundskoler under ordningen med selvevaluering indeholder 25 spørgsmål med fokus på praksis i selvevalueringen, resultater, formidling og opfølgning af selvevalueringen, syn på selvevalueringen mv.

Spørgeskemaet er pilottestet af en skoleleder fra en skole, der benytter ordningen med selvevaluering, samt en repræsentant fra Danmarks Private Skoler. Det endelige spørgeskema er enten blevet sendt direkte til skolelederne eller til skolens kontor, som herefter har videresendt skemaet til de ansvarlige for selvevalueringen. Spørgeskemaet blev sendt til i alt 31 frie grundskoler med ordningen med selvevaluering.

Dataindsamlingen forløb i perioden fra medio februar til medio marts 2019, med to rykkermails udsendt efter hhv. 14 dage og 3 uger. Disse mails er fulgt op af telefoniske opkald til skoler, der manglede at svare eller gennemføre spørgeskemaet.

Bruttopopulation udgøres af de 31 frie grundskoler under ordningen med selvevaluering. To skoler er frafaldet. Årsagerne var bl.a., at de netop havde valgt ordningen med selvevaluering og endnu ikke havde nogen erfaringer, udskiftninger i skolens ledelse, således at ingen i skolens ledelse havde erfaringer med selvevaluering, samt at skolen havde planer om at gå tilbage til ordningen med eksternt tilsyn. Nettopopulationen er på 29 skoler. Heraf er 26 besvarelser enten fuldt eller delvist gennemført, hvilket giver en svarprocent på 90.

Bilagstabel 1.1 Svarprocenter

Karakteristika	Nettopopulation	Delvise besvarelser	Gennemførte besvarelser	Fulde og delvise besvarelser	Svarprocent
I alt	29	2	24	26	90 %

Note: Svarprocenten for de gennemførte besvarelser alene er 83 %.

Kilde: Egne beregninger.

Kvalitativ dataindsamling ved brug af telefoninterview

For at tilvejebringe en dækkende forståelse af selvevaluering er der inddraget forskellige perspektiver. Den kvalitative del af undersøgelsen bestod derfor af en række enkeltinterview med centrale personer på et udvalg af skoler der benytter sig af ordningen med selvevaluering (skoleledere, medlem af det pædagogiske personale samt forældre).

De kvalitative interview er foretaget med udgangspunkt i en struktureret interviewguide udviklet til undersøgelsen. Til hver enkelt interviewperson blev der udarbejdet en unik, tilpasset interviewguide. Tilpasningen bestod af grundlæggende oplysninger om skolen, som blev identificeret via hjemmesidekodning samt supplerende desk research. Alle interview er gennemført af analysemedarbejdere på projektet.

Interview er gennemført som telefoninterview for at gøre det muligt at gennemføre interview med et tilstrækkeligt antal informanter med den rette spredning på væsentlige parametre. Interview er optaget med diktafon, mens der samtidig er taget noter undervejs. På baggrund af noter og lydoptagelse er der efterfølgende udarbejdet et analytisk referat af hvert interview.

Bilagstabel 1.2 indeholder en optælling af de afholdte interview:

Bilagstabel 1.2 Antal interview pr. informanttype

Informant	Telefoninterview
Skoleledere	4
Medlem af det pædagogiske personale	2
Forældre	2
I alt	8

Udvælgelse af skoler og interviewpersoner

Der er gennemført en strategisk komparativ udvælgelse af skoler. Der er søgt maksimal variation på udvalgte parametre for at indfange forskelligartede erfaringer. Datakilden til variationen er henholdsvis hjemmesidekodningen og den gennemførte spørgeskemaundersøgelse. Udvælgelsesmetoden indeholder en analytisk fordel, idet de frie grundskoler er kendetegnet ved stor diversitet, og fremgangsmåden maksimerer sandsynligheden for at inddrage skoler med så forskelligartede erfaringer som muligt. Udvælgelsen er således ikke en repræsentativ stikprøve, men den bedst mulige sikring mod, at de udvalgte skoler er (for) ensartede. Derfor er resultaterne så dækkende, som det er muligt med de kun 4 skoler ud af en bruttopopulation på 31 skoler.

Det blev udvalgt fire skoler. Fra hver skole var det planen at interviewe skolelederen, et medlem af det pædagogiske personale samt en forælder. Der er foretaget interview med fire skoleledere, to medlemmer af det pædagogiske personale og to forældre.

Skolerne er udvalgt på baggrund af følgende parametre:

- Størrelse (lille/stor skole)
- Geografi (Østdanmark/Vestdanmark)
- Værdigrundlag
- Evalueringsmodel (Selvevalueringsmodellen fra Dansk Friskoleforening/Selvevalueringsmodellen fra Danmarks Private Skoler)
- Fremgangsmåde for evaluering (evaluerer et område ad gangen/alle områder samtidigt)
- Længde på evaluering (op til 3 måneder/alle 3 år).

Derudover er der taget forbehold imod, at skolerne havde det samme værdigrundlag. Dette forbehold blev taget for at sikre, at der ikke udelukkende blev gennemført interview på fx reformpædagogiske skoler. Udvælgelsesparametrene er anvendt for at sikre variation og ikke repræsentativitet, da dette enten vil gøre, at der var flere skoletyper, der slet ikke blev indsamlet data fra, eller at der skulle indsamles data fra væsentligt flere skoler, hvilket ikke har været muligt inden for rammerne af undersøgelsen.

Registeret samt den kvantitative systematiske hjemmesidekodning er benyttet til at garantere spredning. Bilagstabel 1.3 viser, hvordan skolerne fordeler sig på udvælgelsesparametrene og antal informanter.

Bilagstabel 1.3 Skolernes fordeling på udvælgelsesparametre og informanter

Skole	Størrelse	Geografi	Evaluerings-model	Fremgangs-måde	Længde	Informanter
	Mellem 300-400	Østdanmark	Dansk Friskoleforening	Et ad gangen	Op til 3 måneder	Skoleleder Medlem af pædagogisk personale Forælder
	Mere end 500	Østdanmark	Danmarks Private Skoler	Et ad gangen	Alle 3 år	Skoleleder Medlem af pædagogisk personale Forælder
	Under 100	Vestdanmark	Dansk Friskoleforening	Alle samtidigt	Op til 3 måneder	Skoleleder
	Mellem 100 og 200	Vestdanmark	Danmarks Private Skoler	Alle samtidigt	Alle 3 år	Skoleleder

Note: Skolernes ID er sløret i denne rapport af hensyn til informanternes anonymitet.

Kilde: VIVEs spørgeskema til selvevaluerende skoler samt desk research.

Hjemmesidekodning

Dette afsnit giver en indførelse i de metodiske overvejelser, der ligger til grund for første del af afdækningen af analysen af både skoler med ordningen med tilsynsførende og skoler med ordningen med selvevaluering. Denne del består af en kategorisering af skolerne på baggrund af systematisk, kvantitativ indholdskodning af de frie grundskolers værdigrundlag, som de fremgår på skolernes hjemmesider, herunder særligt deres vedtægter.

Først beskrives afsættet for kodningen, dernæst præsenteres de forhold, der har aktiveret de forskellige markører i kodningen med konkrete eksempler herpå. Sidst redegøres der for kodningens begrænsninger.

Afsæt for systematisk kvantitativ indholdskodning

Udgangspunktet for kodningen er dels en [liste](#) over Danmarks frie grundskoler, som findes hos Styrelsen for IT og Læring (STIL), dels en tilsvarende liste, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) har bistået VIVE med. Sammenlignes de to lister, er der kun få uoverensstemmelser. Listen fra STUK mangler Friskolen i Lemming, International School of Hellerup har skiftet navn til Østerbro International School, og Onsbjerg Lilleskole er fusioneret med Samsø Friskole.

Ifølge § 5 i 'Bekendtgørelsen om Vedtægter for Friskoler og Private Grundskoler' skal de frie grundskolers værdigrundlag oplyses i de frie grundskolers vedtægter. Af 'Lov om Gennemsigtighed og Åbenhed i Uddannelserne mv.' er det endvidere fastsat, at de frie grundskoler skal oplyse deres vedtægter på skolernes hjemmesider. På den baggrund er det rimeligt at anvende netop skolernes vedtægter og hjemmesider som grundlag for kodningen.

Markører for kodning

I Bilagstabel 1.4 fremgår en oversigt over, hvilke temaer og underkoder, som hjemmesidekodningen er baseret på. Bogstaverne for de gensidigt udelukkende underkoder henviser samtidig til efterfølgende eksempler.

Bilagstabel 1.4 Kodeskema med temaer, underkoder og forklaring

Tema	Underkode	Forklaring
Grundtvig-Koldske skoler	A	Ja
Privat-/realskoler	B	Ja
Lilleskoler	C	Ja
Skoler med særlig pædagogisk retning	D	Steiner
	E	Montessori
	F	Freinet
	G	Andre
Religiøse skoler	H	Protestantiske og øvrige kristne
	I	Katolsk
	J	Muslimsk
	K	Jødisk
	L	Scientology
	M	Andre
Skoler, der tilbyder modersmålsundervisning i andet end dansk	N	Tyske mindretalsskoler
	O	Øvrige vestlige sprog, herunder internationale skoler
	P	Øvrige ikke-vestlige sprog
	Q	Kombination/Andre
Kostskoler	R	Ja
Prøvefrie skoler	S	Ja

For at afdække de frie grundskolers værdigrundlag har VIVE gennemført en kvantitativ indholdskodning af de frie grundskolers hjemmesider. Hver enkelt skoles kodning baserer sig på en samlet, faglig vurdering og helhedsbetragtning. Hjemmesidekodningen fokuserer på eksplicite, positive markører, modsat implicite, negative markører ved de frie grundskoler. Det vil sige, at en skole kun tildeles et karakteristika, hvis de eksplicit beskriver det på deres hjemmeside. Det kan betyde, at skoler, der reelt har karakteristika, ikke afdækkes med denne metode, da det ikke fremgår af hjemmesiden. Det kan eksempelvis være en Grundtvig-Koldsk skole, som ikke eksplicit nævner det. I kodningen har 81 skoler ikke kunnet karakteriseres.

Ifølge § 5 i 'Bekendtgørelsen om Vedtægter for Friskoler og Private Grundskoler' skal de frie grundskolers værdigrundlag oplyses i de frie grundskolers vedtægter. I 'Lov om Gennemsigtighed og Åbenhed i Uddannelserne mv.' er det endvidere fastsat, at de frie grundskoler skal oplyse deres vedtægter på skolernes hjemmesider. Derfor fokuseres der på vedtægterne. I tillæg til skolens vedtægter inddrages andre dele af hjemmesiderne, hvor de eksplicit og entydigt nævner forhold, som kan afgøre skolens type eller værdigrundlag, eksempelvis i beskrivelserne af hverdagen på skolen eller af måden, de bærende værdier præsenteres på.

De tematiske koder i yderste venstre kolonne er ikke gensidigt udelukkende, mens underkoderne inden for hvert tema til gengæld er (markeret med bogstaver). Det betyder, at én friskole kan bære markører for flere temaer. Man kan fx forestille sig en friskole, der både er Grundtvig-Koldsk, religiøs og tilbyder modersmålsundervisning i andet end dansk, eller en friskole, der både er en privat-/real-skole samt kostskole. Underkoderne inden for hvert enkelt tema er gensidigt udelukkende, hvorfor en friskole fx ikke kan være både Steiner- og Freinetskole eller både protestantisk og Scientology skole.

Input fra de frie grundskolers foreninger

VIVE har i forbindelse med hjemmesidekodningen kontaktet de frie grundskolers foreninger. Det blev gjort med henblik på at anvende deres viden som supplement til VIVEs kodning af skolerne. Input herfra blev brugt på samme vilkår som øvrig data. Følgende fire foreninger blev kontaktet: Foreningen af Kristne Friskoler, Danmarks Private Skoler, Dansk Friskoleforening samt Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig (DSSV).

Drøftelse af kodningen af frie grundskoler med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (herefter: STUK) er rekvirent på analysen og har indgående kendskab til de frie grundskoler. Derfor fik de efter eget ønske mulighed for at gennemgå kodningen af de frie grundskoler, efter at den var gennemført. Det resulterede i følgende proces og ændringer:

- Efter første runde kodning af skoler var der oprindeligt 88 skoler uden markører.
- PÅ STUK's opfordring blev det aftalt, at STUK undersøgte de 88 skoler, da der var en mulighed for, at de med deres indgående kendskab til skolerne kunne levere dokumentation, som yderligere kunne kvalificere kodningen af disse skoler. Derudover undersøgte STUK samtidigt en række skoler, som allerede havde minimum én markør, som STUK havde en forventning til også ville kunne blive tildelt en anden markør. Her leverede STUK ligeledes dokumentation for deres kendskab.
- VIVE foretog den analytiske og faglige vurdering af den modtagne dokumentation på baggrund af de principper for kodning af skoler, der allerede var fastlagt – fx at forholdene eksplicit er beskrevet på hjemmesiden. For at en skole blev omkodet, krævedes derfor dokumentation, som det var muligt for VIVE selvstændigt at efterprøve.
- STUK's dokumentation resulterede samlet set i, at VIVE tildelte (nye) markører til 12 skoler, der betød, at antallet af skoler uden markører blev reduceret med syv, og at der derudover var fem skoler, som blev tildelt yderligere markører end VIVEs oprindelige kodning.

I de følgende afsnit gennemgås hver enkelt tema og underkode og uddybes med konkrete eksempler fra hjemmesidekodningen.

Grundtvig-Koldske skoler

Ja: Skolen vedkender sig at være Grundtvig-Koldsk

Hvis skolen eksplicit nævner, at værdigrundlaget bl.a. er inspireret af den Grundtvig-Koldske friskoletradition; at skolens idé er at være en Grundtvig-Koldsk friskole; eller at skolen bygger på et Grundtvig-Koldsk fundament, så kodes skolen som Grundtvig-Koldsk. Det sker også, hvis skolen nævner, at de støtter sig til enten Grundtvig eller Kold.

Privat-/realskoler

Ja: Skolen vedkender sig at være enten en privat- eller realskole

Hvis skolerne kalder sig "Privatskole" eller "Realskole", kodes de som privat- eller realskole.

Derudover skriver nogle skoler eksempelvis i deres vedtægter § 2, at "Skolens formål at drive *privat* grundskole efter de til enhver tid gældende love og (...)", hvorfor disse også er kodet som privat- eller realskoler, trods deres navn ikke antyder det.

Skoler, som generelt omtaler sig som privat- eller realskoler andre steder på deres hjemmeside, er også kodet som privat- eller realskoler.

A. Lilleskole

Hvis skolerne kalder sig en "Lilleskole", kodes de som lilleskole. Mange af lilleskolerne er en del af [Lilleskolernes Sammenslutning](#). Disse er derfor som udgangspunkt kodet som værende en lilleskole.

Skoler med særlig pædagogisk retning

A. Steinerskole

Skoler, der fremgår af [listen over danske Steinerskoler](#)⁴, der er lavet af Sammenslutningen af Friesteiner Skoler i Danmark, er kodet som Steinerskoler. Der er ikke fundet yderligere skoler, der vedkender sig som Steinerskoler i kodningen ud over dem fra listen.

B. Montessoriskole

Skoler, der eksplicit skriver, at de støtter sig til Montessoripædagogikken, kodes som Montessoriskole. For eksempel skriver Odense Fagskole og Friskolen Glasværket: "Friskolen er inspireret af gøremåls- og montessoripædagogik".

C. Freinetskole

Skoler, der eksplicit nævner Freinet, fx Freinetskolen, hvor: "Skolens idegrundlag bygger på Celestin Freinets ideer" eller Den dansk-franske Skole af 2014/L'école franco-danoise: "Pædagogikken følger som udgangspunkt en Freinet-pædagogik", kodes som Freinetskoler.

D. Andre

Skoler kodes kun som havende en speciel pædagogisk profil, hvis de bekender sig til en pædagogisk bevægelse eller i øvrigt er meget atypiske. Skolerne er flittige til at bruge ord som: "tryghed, respekt, overskuelighed, motivation, sundhed, faglighed, entreprenørskab, accept, holisme, bevægelse, udeskole, kreativitet, initiativ, nytænkning, dialog, problemløsning, samtale, ansvar, (forpligtende) fællesskab, mod, tradition, ordentlighed, (forældre)samarbejde, trivsel, refleksion og rummelighed". Disse går igen på tværs af skoler, uanset om de bliver fremstillet som revolutionære, pædagogiske tilgange. Derfor kodes der overordnet konservativt og begrænset til større bevægelser som Steiner, Montessori, Freinet og lilleskolebevægelsen, som illustreret ovenfor.

Nogle skoler har imidlertid en pædagogisk retning/profil, som ikke rammer ind under de større bevægelser, ej heller de opremsede karakteristika. Disse skoler kodes som havende en anden særlig pædagogisk retning.

Religiøse skoler

E. Protestantiske og øvrige kristne

Skoler, der eksplicit bekender sig generelt til kristne værdier, kodes som protestantiske og øvrige kristne. Det gælder fx Aarhus Privatskole: "Aarhus Privatskoles formål er at udøve høj faglig skolevirksomhed baseret på vores fælles historie, kultur, demokrati og på de kristne værdier" og Alme Kristne Friskole: "(...) den evangelisk-lutherske bekendelse er udtryk for en ret forståelse af, hvad Gud har åbenbaret til frelse for os i Biblen".

Citaterne viser, at de protestantiske skoler placerer sig på et kontinuum i forhold til, hvor konfessionelle skolerne er, men i begge tilfælde kodes de som protestantiske eller øvrige kristne.

⁴ Her opgives der 16 Steinerskoler, men én af disse er endnu ikke oprettet, og én er en specielskole, hvorfor det stadig passer med 14 Steinerskoler.

Nævner en skole, at den er kristen, men ikke hvilken retning (protestantisk eller katolsk), kodes den som protestantisk eller øvrig kristen.

F. Katolsk

Skoler, der eksplicit nævner katolicisme på deres hjemmeside, kodes som katolske. Det gælder fx skoler, der: "(...) bygger hele sit virke på det katolsk-kristne livs- og menneskesyn (...)".

G. Muslimsk

Skoler, der eksplicit nævner at være muslimske eller støtter sig til Islam, kodes som muslimske. Det gælder fx skoler, der skriver at: "Skolen har rod i den muslimske kultur (...)" eller skriver at: "Skolens formål er, (...) at medvirke til, (...) at bibringe børnene de bedst mulige betingelser for at udvikle sig (...) på en måde, der er i overensstemmelse med den Islamiske religion (...)", eller skoler, der har en entydig muslimsk, religiøs tilgang, fx daglig Koranoplæsning.

Skoler, der ikke eksplicit nævner, at de er muslimske eller støtter sig til Islam, kodes ikke som muslimske. Eksempelvis skoler, som alene ud fra deres ferieplan anfører fridage eller markeringer i forbindelse med Eid og Ramadan, kodes derfor ikke som muslimske. Der eksisterer andre opgørelser, som fokuserer på andre aspekter og benytter andre metoder, hvorfor de når frem til andre tal for muslimske skoler.⁵

H. Jødisk

Skoler, der eksplicit nævner at være jødiske, kodes som jødiske. Det gælder Carolineskolen, der i vedtægternes § 2 skriver, at skolen særligt har til formål at: "I samarbejde med forældrene at give eleverne mulighed for at tilegne sig kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, som medvirker til den enkeltes alsidighed samt styrker elevens jødiske liv."

I. Scientology

Skoler, der eksplicit skriver, at de er en Scientologyskole, eller at de støtter sig til Scientology grundlæggerens L. Ron Hubbards studiemetoder, undervisningspædagogik og/eller -praksis kodes som Scientology. Det gælder fx Amager International School, der skriver: "Institutionens formål er at drive friskole (...) efter L. Ron Hubbards pædagogiske principper og undervisningsmetoder (...)" og Appenæs Friskole, der skriver: "Studiemetoden er en metode er baseret på L. Ron Hubbards pædagogiske principper og undervisningsmetoder (...)".

J. Andre

Ingen skoler med denne kode.

Skoler, der tilbyder modersmålsundervisning i andet end dansk

K. Tyske mindretalsskoler

Skoler, hvor det tyske sprog anvendes på modersmålsniveau (eventuelt på tværs af flere eller alle fag), og som åbenlyst kommunikerer på tysk på deres hjemmeside, kodes som tyske mindretalsskoler.

⁵ Se eksempelvis Institut for Menneskerettigheder her: https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/dokumenter/udgivelser/ligebehandling_2019/rapport_underretninger_om_boerns_mistrivsel.pdf eller Dansk Friskoleforening her: https://www.friskoler.dk/fileadmin/filer/Dansk_Friskoleforening/Presse_og_politik/Analyser_og_unders%C3%B8gelse/Notat_muslimske_frie_grundskoler.pdf

L. Øvrig vestlig, herunder internationale skoler

Skoler, som tilbyder undervisningsforløb på særligt engelsk, men også fransk, som fx Den dansk-franske Skole af 2014/L'école franco-danoise, der er en: "dansk-fransk skole (...), som bygger på en kombineret nordisk og fransk pædagogik" eller skoler, som underviser i både engelsk og tysk fra 0. klasse, kodes som øvrig vestlige skoler. Det samme gør skoler, som har et internationalt sigte, hvis målsætning eksempelvis er: "At tilbyde en solid og alsidig uddannelse i et multikulturelt miljø med et internationalt perspektiv og med fokus på engelsk hele vejen igennem"; eller der: "provides a safe educational environment where all students, staff and parents engage in a caring and diverse culture of learning" eller der også har et internationalt udsyn og fx tilbyder Internationale Baccalaureate Diploma.

M. Øvrig ikke-vestlig

Skoler, som tilbyder modersmålsundervisning, som ikke er vestlige eller generelt internationale, kodes som øvrig ikke-vestlig. Det gælder fx skoler, hvis formål er at: "drive en tosproget og tokulturel friskole (...) for overvejende elever med arabisk som modersmål"; skoler, der eksempelvis fra 0. klasse underviser i arabisk og fra 1. klasse underviser i tyrkisk og somalisk.

N. Kombination/Andre

Skoler, som tilbyder modersmålsundervisning i flere sprog, som ikke udelukkende er vestlige eller ikke-vestlige, som eksempelvis modersmålsundervisning i tyrkisk, bosnisk, russisk og arabisk.

Kostskoler

O. Ja, skolen er en kostskole

Skoler, der udelukkende eller delvist er kostskoler, kodes som kostskoler. Det gælder fx Hay skolen, der: "har en kostafdeling med plads til p.t. 33 elever fra udskolingen" eller Ringe Kost- og Realskole, hvis formål er: "at drive privat grundskole med kostafdeling (...)".

Prøvefrie skoler

P. Ja, skolen er prøvefri

Der er reelt tre kategorier af prøvefrie skoler. Den første kategori er de minimum [31 officielle prøve- og/eller karakterfrie frie grundskoler](#). De skoler, som er med i [denne ordning](#), er som udgangspunkt kodet som prøvefrie. Den anden kategori er den del af de officielle prøvefrie skoler, som dog tilbyder folkeskolens afgangsprøve, enten efter 9. klasse (FP9) eller 10. klasse (FP10). Den tredje kategori er de yderligere skoler, fx Fur Friskole og Midtals Friskole, som eksplicit skriver, at de er "en prøvefri skole", hvorfor disse skoler også kodes som prøvefrie. I denne kategori nævner nogle skoler, fx Hobro Friskole, at de giver karakterer i 9. klasse og tilbyder FP9, men at de er karakter- og prøvefrie fra 0.-8. klasse, hvorfor disse skoler derfor også kodes som prøvefri.

Bilagstabel 1.5 Tre kategorier af prøvefri skoler

Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3
Officielle prøvefrie skoler	Officielle prøvefrie skoler, der tilbyder FP9 eller FP10	Frie grundskoler, der nævner, at de er (delvist) prøve- og/eller karakterfrie, og som evt. tilbyder FP9 eller FP10

Nogle frie grundskoler tilbyder kun skolegang fra 0.-7. klasse, hvorfor det forholder sig sådan, at de i princippet er eksamensfri, hvilket nogle også skriver. Det kommer af, at skolen grundet klassesetningerne ikke har mulighed for at tilbyde FP9 eller FP10. Disse skoler er ikke kodet prøvefrie, da det ikke er et reelt, aktivt bevidst valg, som friskolen har truffet, men et vilkår.

Begrænsninger

Hjemmesidekodning rummer ikke alle dimensioner af, hvad der karakteriserer de frie grundskoler. Kodningen fokuserer bl.a. ikke på klasseinddeling; samkørsel i forbindelse med undervisning; antal årgange; antal klasserum; klasserumsnummering; anvendte læringsstile (fx forventningsbaseret undervisning eller cooperative learning); udbud af folkeskolens afgangsprøve (FP9/FP10), friskolens hverdagsindhold (fx sport/idræt/udeliv/musik/teater/kreativ); inklusionsforhold (elever med særlige udfordringer, ADHD, autisme m.fl.).

Spørgeskema

Distributionsmail

Til <Skolenavn>

VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd gennemfører en undersøgelse af evalueringspraksis blandt alle landets selvevaluerende frie- og private grundskoler. Undersøgelsen gennemføres for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Undersøgelsen har til formål at kortlægge og analysere ordningen for selvevaluerende skoler. Dine svar skal være med til at give indblik i processer og typiske arbejdsgange i forbindelse med arbejdet med selvevalueringen. Derfor sender vi jer her et spørgeskema.

Spørgeskemaet handler bl.a. om følgende:

- Hvorfor har forældrekredsen og skolens bestyrelse valgt, at skolen skal være selvevaluerende?
- Hvem er involveret i selvevalueringen?
- Hvordan foregår selvevalueringen?
- Hvordan opleves selvevalueringen?
- Hvordan formidles selvevalueringen?

Jeres deltagelse er afgørende for undersøgelsens kvalitet og brugbarhed. Det er vigtigt, at skolernes egne erfaringer inddrages i kortlægningen. Vi håber derfor, at I vil prioritere at deltage.

I er velkomne til at udfylde spørgeskemaet sammen, i en gruppe af relevante personer. Du er også velkommen til at videreformidle spørgeskemaet til en udvalgt medarbejder på skolen – for eksempel den person, der primært varetager selvevalueringen – hvis du vurderer, at vedkommende er den bedst kvalificerede til at besvare spørgsmålene.

Det tager ca. 10 minutter at besvare spørgeskemaet.

Vi vil gerne have jeres svar senest onsdag d. 6. marts 2019.

Tryk på linket herunder for at åbne spørgeskemaet:

< LINK KNAP >

Baggrund:

Undersøgelsen er iværksat af Undervisningsministeriet, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Baggrunden for undersøgelsen er den politiske aftale af 7. november 2017 om styrket tilsyn med de frie grundskoler. Resultaterne af rapporteres på en måde, så det ikke er muligt at identificere enkeltpersoners eller skolers svar. Hvis du har spørgsmål til undersøgelsen, er du velkommen til at kontakte os ved at svare på denne mail eller kontakte NN på NN@vive.dk.

Spørgeskema

Dette spørgeskema er en del af undersøgelsen af selvevaluering som tilsynsmodel på frie og private grundskoler.

Hvis du har spørgsmål til skemaet undervejs, er du velkommen til at kontakte NN på NN@vive.dk.

Det tager ca. 10 minutter at besvare spørgeskemaet.

Bilagstabel 1.6 Spørgsmål i spørgeskemaet til selvevaluerende skoler

Spørgsmål	Svarkategorier
Hvad er dit fulde navn?	Skal udfyldes _____
Hvad er dit direkte telefonnummer? (ikke skolens hovednummer)	_____
Hvilken stilling har du ved skolen? Hvis din stilling dækker over flere af nedenstående muligheder, skal du vælge den mulighed, der bedst beskriver din primære stilling. Angiv kun ét svar	Skal udfyldes (1) ☐ Skoleleder (2) ☐ Viceskoleleder/Souschef/Administrativ leder (3) ☐ Afdelingsleder (4) ☐ Lærer med ansvar for selvevaluering (5) ☐ Andet
Hvilket år valgte forældrekræds og bestyrelse, at skolen skulle være selvevaluerende?	Skal udfyldes og være et tal _____
Hvorfor har forældrekræds og skolens bestyrelse valgt, at skolen skal være selvevaluerende? (sæt evt. flere kryds)	Skal udfyldes (1) ☐ Fordi det er det mest enkle (2) ☐ Fordi det er det mindst tidskrævende (3) ☐ Fordi det er det bedste til kvalitetssikring af skolens undervisning (4) ☐ Fordi det giver os den bedste mulighed for at udvikle skolen (5) ☐ Andet _____
Hvilken skoleforening er skolen medlem af?	Skal udfyldes (1) ☐ Dansk Friskoleforening (2) ☐ Danmarks Private Skoler (3) ☐ Foreningen for Kristne Friskoler (4) ☐ Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig (5) ☐ Skolen er ikke medlem af en skoleforening
Hvilken model for selvevaluering benytter I på skolen?	Skal udfyldes (1) ☐ Selvevuringsmodellen fra Danmarks Private Skoler (2) ☐ Selvevuringsmodellen fra Dansk Friskoleforening (3) ☐ Ved ikke
Der er flere muligheder for, hvordan man vil tilrettelægge selvevalueringen over en periode på tre år, fx ved at gennemføre flere af evalueringens kerneområder sideløbende. Hvordan tilrettelægger I evalueringen af de forskellige kerneområder?	Skal udfyldes (1) ☐ Vi evaluerer ét område ad gangen (2) ☐ Vi evaluerer enkelte områder af selvevalueringen sideløbende (3) ☐ Vi gennemfører alle områder af selvevalueringen sideløbende

Spørgsmål	Svarkategorier
<p>Følgende spg. 9 stilles KUN, hvis spg 4 = < 2016</p> <p>Tænk på den seneste selvevaluering I har gennemført på skolen.</p> <p>Hvor lang tid gik der fra I påbegyndte evalueringen af det første kerneområde, til I afsluttede evalueringen af det sidste kerneområde?</p>	<p>Skal udfyldes</p> <p>(1) ☐ En måned eller kortere</p> <p>(2) ☐ Mellem en måned og tre måneder</p> <p>(3) ☐ Mellem tre måneder og seks måneder</p> <p>(4) ☐ Mellem seks måneder og ét år</p> <p>(5) ☐ Mellem ét år og to år.</p> <p>(6) ☐ Mellem to år og tre år.</p> <p>(7) ☐ Vi brugte alle tre år til at gennemføre evalueringen</p>
<p>Følgende spg. 10 stilles KUN, hvis spg 7 = 1</p> <p>I det følgende bedes du angive, hvilke af følgende grupper, der har været involveret i arbejdet med de specifikke kerneområder i selvevalueringen.</p> <p>Skolens profil og samlede undervisningstilbud</p> <p>Elevens faglige standpunkt og generelle udbytte af undervisningen</p> <p>Undervisningens mål, tilrettelæggelse og gennemførelse</p> <p>Elevens alsidige personlige udvikling</p> <p>Frihed og folkestyre</p> <p>Tilbud om undervisning i 10. klasse</p> <p>Specialundervisning</p> <p>Dansk som andetsprog</p> <p>Elevens videre forløb i uddannelsessystemet</p> <p>Skoleledelsens kvalitetssikring og udvikling af undervisningen</p>	<p>(1) ☐ Skolens ledelse</p> <p>(2) ☐ Skolens bestyrelse</p> <p>(3) ☐ Lærere</p> <p>(4) ☐ Den øvrige forældrekreds</p> <p>(5) ☐ Elever</p> <p>(6) ☐ Eksterne ressourcepersoner, fx AKT-lærere eller PPR.</p> <p>(7) ☐ Andre</p>
<p>Følgende spg. 11 stilles KUN, hvis spg 7 = 1</p> <p>Du bedes angive, hvor længe de involverede grupper ca. arbejdede med at gennemføre evalueringen af hvert af de 10 kerneområder.</p> <p>Skolens profil og samlede undervisningstilbud</p> <p>Elevens faglige standpunkt og generelle udbytte af undervisningen</p> <p>Undervisningens mål, tilrettelæggelse og gennemførelse</p> <p>Elevens alsidige personlige udvikling</p> <p>Frihed og folkestyre</p> <p>Tilbud om undervisning i 10. klasse</p> <p>Specialundervisning</p> <p>Dansk som andetsprog</p> <p>Elevens videre forløb i uddannelsessystemet</p> <p>Skoleledelsens kvalitetssikring og –udvikling af undervisningen</p>	<p>(1) ☐ Én måned eller kortere</p> <p>(2) ☐ Mellem en måned og tre måneder</p> <p>(3) ☐ Mellem tre måneder og seks måneder</p> <p>(4) ☐ Mellem seks måneder og ét år</p> <p>(5) ☐ Mellem ét år og to år</p> <p>(6) ☐ Mellem to år og tre år</p> <p>(7) ☐ Vi brugte alle tre år på at evaluere dette kerneområde</p>
<p>Følgende spg. 12 stilles KUN, hvis spg 7 = 2</p> <p>I det følgende spørgsmål bedes du angive, hvilke af følgende grupper, der har været involveret i arbejdet med de specifikke kerneområder i selvevalueringen.</p> <p>Skolens profil</p> <p>Elevens faglige standpunkt og generelle udbytte af undervisningen</p> <p>Skolens del- og slutmål samt undervisningsplaner</p> <p>Elevens alsidige personlige udvikling</p>	<p>(1) ☐ Skolens ledelse</p> <p>(2) ☐ Skolens bestyrelse</p> <p>(3) ☐ Lærere</p> <p>(4) ☐ Den øvrige forældrekreds</p> <p>(5) ☐ Elever</p> <p>(6) ☐ Eksterne ressourcepersoner, fx AKT-lærere eller PPR</p> <p>(7) ☐ Andre</p>

Spørgsmål	Svarkategorier
<p>Frihed og folkestyre Tilbud om undervisning i 10. klasse Specialundervisning Dansk som andetsprog Elevens videre forløb i uddannelsessystemet Skoleledelsens kvalitetssikring og -udvikling af undervisningen</p>	
<p>Følgende spg. 11 stilles KUN, hvis spg 7 = 2 Du bedes angive, hvor længe de involverede grupper ca. arbejdede med at gennemføre evalueringen af hvert af de 10 kerneområder. Skolens profil Elevens faglige standpunkt og generelle udbytte af undervisningen Skolens del- og slutmål samt undervisningsplaner Elevens alsidige personlige udvikling Frihed og folkestyre Tilbud om undervisning i 10. klasse Specialundervisning Dansk som andetsprog Elevens videre forløb i uddannelsessystemet Skoleledelsens kvalitetssikring og -udvikling af undervisningen</p>	<p>(1) ☐ Én måned eller kortere (2) ☐ Mellem en måned og tre måneder (3) ☐ Mellem tre måneder og seks måneder (4) ☐ Mellem seks måneder og ét år (5) ☐ Mellem ét år og to år (6) ☐ Mellem to år og tre år (7) ☐ Vi brugte alle tre år på at evaluere dette kerneområde.</p>
<p>NB – HVIS SPG 10 eller SPG 12 = 4 Forældrekredsen (uden for skolebestyrelsen), stilles følgende spørgsmål (0): Du har svaret, at forældrekredsen uden for skolebestyrelsen har været involveret i evalueringen af nogle af kerneområderne. Hvori består kontakten med disse forældre i denne forbindelse? (Sæt evt. flere kryds)</p>	<p>(1) ☐ Dialog/debatmøder med forældre i forbindelse med afslutning af devalueringer (2) ☐ Dialog/debatmøder med forældre i forbindelse med afslutning af den fulde treårige evalueringsproces (3) ☐ Forældrene varetager selv dele af evalueringen (4) ☐ Forældrenes oplevelser inddrages i selvevalueringen, men indgår ikke direkte i udformningen af evalueringen (5) ☐ Ved skriftlig orientering og henvisning til skolens selvevaluering på hjemmeside (6) ☐ Ved skriftlig orientering og henvisning til skolens selvevaluering på skolens intranet (7) ☐ På skolens årlige generalforsamling eller årsmøde (8) ☐ På anden vis, skriv hvad: ____</p>
<p>I hvilken grad er du som repræsentant for skolen enig i følgende udsagn: Arbejdet (via selvevaluering) understøtter det generelle arbejde med kvalitet på skolen Skolens tidsforbrug i forbindelse med udarbejdelsen af selvevalueringen svarer til udbyttet Tilsynet (via selvevaluering) er med til at styrke forældrenes tillid til, at skolens undervisning står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen Dokumentationskravene forbundet med tilsynet (via selvevaluering) er passende Tilsyn via selvevaluering skaber større ejerskab af tilsynet på skolen (end hvad vi har oplevet tidligere) Tilsynet (via selvevaluering) bidrager til, at lærerne i højere grad end tidligere evaluerer, vurderer og justerer undervisningen, så den står mål med folkeskolens undervisning</p>	<p>(1) ☐ I høj grad (2) ☐ I nogen grad (3) ☐ I lav grad (4) ☐ Slet ikke (5) ☐ Ved ikke</p>

Spørgsmål	Svarkategorier
Andre fordele_skriv ____	
Hvilke ulemper oplever du ved at anvende denne selvevalueringsmodel?	____
Hvordan formidler I resultaterne af selvevalueringen? (Sæt evt. flere kryds).	<p>Svarmulighed 7 skal gensidigt udelukke de andre svarmuligheder</p> <p>(1) ☐ Formidles på hjemmeside</p> <p>(2) ☐ Formidles på intranettet</p> <p>(3) ☐ Dialog/debatmøder med forældre, skolekredsen og andre interesserede</p> <p>(4) ☐ Interne møder og drøftelser blandt personalet</p> <p>(5) ☐ Internt brug i skolens ledelse</p> <p>(6) ☐ Andet</p> <p>(7) ☐ Vi har endnu ikke nogen delresultater og har derfor ikke haft lejlighed til at formidle</p>
Hvem er målgruppen for jeres formidling af selvevalueringen? (Sæt evt. flere kryds)	<p>Skal udfyldes</p> <p>(1) ☐ Undervisningsministeriet</p> <p>(2) ☐ Forældre til nuværende elever</p> <p>(3) ☐ Forældre til kommende elever</p> <p>(4) ☐ Lærere og andre ansatte på skolen</p> <p>(5) ☐ Skolens ledelse</p> <p>(6) ☐ Skolens bestyrelse</p> <p>(7) ☐ Elever</p> <p>(8) ☐ Andre</p>
<p>Følgende spg. 21 stilles KUN, hvis spg 7 = 1 (Danmarks Private Skoler)</p> <p>Hvordan arbejder I på skolen med at følge op på de følgende kerneelementer i selvevalueringen?</p> <p>Skolens profil og samlede undervisningstilbud</p> <p>Elevers faglige standpunkt og generelle udbytte af undervisningen</p> <p>Undervisningens mål, tilrettelæggelse og gennemførelse</p> <p>Elevers alsidige personlige udvikling</p> <p>Frihed og folkestyre</p> <p>Tilbud om undervisning i 10. klasse</p> <p>Specialundervisning</p> <p>Dansk som andetsprog</p> <p>Elevers videre forløb i uddannelsessystemet</p> <p>Skoleledelsens kvalitetssikring og –udvikling af undervisningen</p>	<p>(1) ☐ I arbejdsgrupper, fx på tværs af personalegrupper eller i klasseteams</p> <p>(2) ☐ I skole-hjem samarbejdet</p> <p>(3) ☐ I skolens bestyrelse</p> <p>(4) ☐ I skolens ledelse</p> <p>(5) ☐ På andre måder, skriv: ____</p>
<p>Følgende spg. 21 stilles KUN, hvis spg 7 = 2 (Friskoleforeningen)</p> <p>Hvordan arbejder I på skolen med at følge op på de følgende kerneelementer i selvevalueringen?</p> <p>Skolens profil</p> <p>Elevers faglige standpunkt og generelle udbytte af undervisningen</p> <p>Skolens del- og slutmål samt undervisningsplaner</p> <p>Elevers alsidige personlige udvikling</p> <p>Frihed og folkestyre</p>	<p>(1) ☐ I arbejdsgrupper, fx på tværs af personalegrupper eller i klasseteams</p> <p>(2) ☐ I skole-hjem-samarbejdet</p> <p>(3) ☐ I skolens bestyrelse</p> <p>(4) ☐ I skolens ledelse</p> <p>(5) ☐ På andre måder, skriv: ____</p>

Spørgsmål	Svarkategorier
Tilbud om undervisning i 10. klasse Specialundervisning Dansk som andetsprog Elevens videre forløb i uddannelsessystemet Skoleledelsens kvalitetssikring og -udvikling af undervisningen	
I hvilken grad oplever du, at selvevalueringen giver anledning til... at reflektere over jeres praksis på skolen? at ændre jeres praksis på skolen?	Skal udfyldes (1) ☐ I høj grad (2) ☐ I nogen grad (3) ☐ I lav grad (4) ☐ Slet ikke
I hvilken grad oplever du, at elementerne i selvevalueringen er dækkende for skolens virke?	Skal udfyldes (1) ☐ I høj grad (2) ☐ I nogen grad (3) ☐ I lav grad (4) ☐ Slet ikke
I hvilken grad oplever du selvevalueringen som tilsynsform som uvildig? Med uvildighed mener vi, i hvilket omfang tilsynsformen kan give et neutralt billede af skolen, der er upåvirket af, hvem der har udført selvevalueringen.	(1) ☐ I høj grad (2) ☐ I nogen grad (3) ☐ I lav grad (4) ☐ Slet ikke
I hvilken grad tror du, at følgende grupper oplever selvevaluering som tilsynsform som uvildig? Med uvildighed mener vi, i hvilket omfang tilsynsformen kan give et neutralt billede af skolen, der er upåvirket af, hvem der har udført selvevalueringen. (1) ☐ Skolens ledelse (2) ☐ Skolens bestyrelse (3) ☐ Lærere (4) ☐ Det pædagogiske personale (5) ☐ Den øvrige forældrekræds	(1) ☐ I høj grad (2) ☐ I nogen grad (3) ☐ I lav grad (4) ☐ Slet ikke
Uddyb eventuelt dine besvarelser	_____
Tak for jeres deltagelse i undersøgelsen. Husk at trykke afslut for at indsende din besvarelse! Du har mulighed for at udskrive din besvarelse ved at klikke på printerikonet.	

Note: Tekst med gul angiver valideringer og aktiveringer på spørgsmål og svarmuligheder, og fremgår ikke af spørgeskemaet for respondenterne.

Kilde: VIVEs spørgeskema til selvevaluerende skoler.

Interviewguides

Bilagstabel 1.7 Interviewguides

Skoleleder og pædagogisk personale	Medlem af skolens bestyrelse
<p>Til at starte med kunne jeg godt tænke mig at høre lidt om dig. Vil du ikke starte med at fortælle om din rolle i forhold til selvevaluering af skolen?</p> <p>Hvor længe har du haft dén funktion?</p> <p>Bruger I modellen fra [indsæt svar på spm. 7 (survey)]</p> <p>Har skolen været selvevaluerende siden år [indsæt svar på spm. 4 (survey)]?</p> <p><i>Hvis 2016 eller tidligere:</i> Hvor mange gange har I gennemført en hel, 3-årig selvevaluering?</p> <p>Hvilke erfaringer har du personligt med selvevaluering, hvilke dele har du selv deltaget i? <i>Afklar hvordan informanten helt konkret selv har indgået.</i></p>	<p>Til at starte med kunne jeg godt tænke mig at høre lidt om dig. Vil du ikke starte med at fortælle om din rolle i forhold til selvevaluering af skolen?</p> <p>Hvor længe har du haft dén funktion?</p> <p>Bruger I modellen fra [indsæt svar på spm. 7 (survey)]</p> <p>Har skolen været selvevaluerende siden år [indsæt svar på spm. 4 (survey)]?</p> <p><i>Hvis 2016 eller tidligere:</i> Hvor mange gange har I gennemført en hel, 3-årig selvevaluering?</p> <p>Hvilke erfaringer har du personligt med selvevaluering, hvilke dele har du selv deltaget i? <i>Afklar hvordan informanten helt konkret selv har indgået.</i></p>
<p>[Indsæt svarene på spm. 5 (survey) til baggrund, så man kan spørge ind til dem – og andre]</p> <p>Ved du, hvorfor I på skolen har valgt at være selvevaluerende?</p> <p><i>Hvis ja:</i> Kan du prøve at beskrive processen/forløbet, der ledte op til den beslutning?</p> <p>Hvor og hvordan opstod <u>ideen</u> til det, og var der nogen, der 'førte an' undervejs?</p> <p>Var der løbende enighed/uenighed?</p> <p>Hvordan blev forældrekredsen enige om det? <i>Afklar, hvem der egentlig stod bag, balancen mellem skolens ledelse og forældrene.</i></p>	<p>[Indsæt svarene på spm. 5 (survey) til baggrund, så man kan spørge ind til dem – og andre]</p> <p>Ved du, hvorfor I på skolen har valgt at være selvevaluerende?</p> <p><i>Hvis ja:</i> Kan du prøve at beskrive processen/forløbet, der ledte op til den beslutning?</p> <p>Hvor og hvordan opstod <u>ideen</u> til det, og var der nogen, der 'førte an' undervejs?</p> <p>Var der løbende enighed/uenighed?</p> <p>Hvordan blev forældrekredsen enige om det? <i>Afklar, hvem der egentlig stod bag, balancen mellem skolens ledelse og forældrene.</i></p>
<p>Kan du prøve kort at beskrive, hvordan I gennemfører en selvevaluering på skolen?</p> <p>Der er forskellige såkaldte 'kerneområder' i en selvevaluering, som man skal igennem (se evt. næste spørgsmål), men man vælger som skole selv, hvordan man gør det. Er det rigtig forstået, at I [indsæt svaret på spm. 8 (survey)]?</p> <p>Man kan også selv vælge den tidsperiode, man gør det over. Er det rigtig forstået, at I [indsæt svaret på spm. 9 (survey)]?</p> <p><u>Hvorfor</u> har I valgt at gøre det sådan?</p> <p><i>Afhængigt af historik/erfaring:</i> Er det anderledes, end hvordan I tidligere har gjort det – og hvorfor?</p> <p>Hvad synes du samlet set om den måde, I gør det på nu?</p> <p>Hvordan tænker I <u>som ansatte</u> på selvevalueringen; er det et afgrænset stykke arbejde med en fast start- og slutdato, eller er det mere en konstant arbejdsgang, der hele tiden kører (fx i form af faste punkter på mødedagsordenen)? <i>OBS spørg ind til eventuel forskel mellem skolens ledelse, ansatte der er nært involveret i selvevaluering og øvrige ansatte.</i></p>	<p>[Indsæt svaret på spm. 8 + 9 (survey) til baggrund]</p> <p>Ved du, hvordan selvevaluering gennemføres på jeres skole?</p> <p><i>Hvis ja:</i> Kan du prøve kort at beskrive, hvordan I gennemfører en selvevaluering på skolen? <i>Spørg evt. ind til de specifikke kerneområder for at afklare reelt vidensniveau (se næste spørgsmål).</i></p> <p>Hvordan tænker I <u>som forældre</u> på alt det her med selvevaluering; er det et afgrænset stykke arbejde med en fast start- og slutdato, eller er det mere en konstant arbejdsgang, der hele tiden kører (fx i form af faste punkter på mødedagsordenen)? <i>OBS spørg ind til eventuel forskel mellem skolens bestyrelse og den øvrige forældrekreds.</i></p>
<p><i>Disse spørgsmål bedst egnet til skoleleder.</i></p> <p>Kan du beskrive, <u>hvordan</u> de forskellige medarbejdere er involveret i arbejdet med de enkelte kerneområder? <i>Fokuser især på de første fem kerneområder, som de forventeligt kan og vil fortælle en del om (skolens profil, elevens faglige standpunkt, undervisningens/skolens mål, elevens alsidige personlige udvikling, frihed og folkestyre).</i></p> <p>[Indsæt svarene på spm. 10 eller 12 (afhængigt af selvevalueringsmodel) (survey)]</p>	<p>-</p>

Skoleleder og pædagogisk personale	Medlem af skolens bestyrelse
<p><u>Hvorfor</u> har I valgt at gøre det på denne måde? <i>OBS det er ikke sikkert, de kan svare samlet, men kun for hvert kerneområde selvstændigt. I så fald fokuseres på de kerneområder, hvor de har særligt stærke holdninger til den valgte arbejdsdeling.</i></p> <p><i>Afhængigt af historik/erfaring:</i> Er det anderledes, end hvordan I tidligere har gjort det – og hvorfor? Hvad synes du samlet set om jeres arbejdsdeling og den måde, I gør det på nu?</p>	
<p>[(gen)indsæt fra spm 10 eller 12 HVIS forældre er angivet (svarmulighed 2 eller 4) (survey)]</p> <p>+</p> <p>Indsæt hvis de har svaret på spm. 14 (survey)]</p> <p>Jeg kunne godt tænke mig at høre lidt mere om, hvorvidt og hvordan forældre og elever er direkte involveret i selvevalueringen. Her tænker jeg ikke på orientering eller formidling af den færdige evaluering, men om <u>direkte involvering</u> i selvevalueringen. <i>(Orientering eller formidling afdækkes i senere spørgsmål).</i></p> <p>Hvilke erfaringer har I gjort jer med at inddrage forældrene i skolens bestyrelse i arbejdet med selvevalueringen? Hvilke erfaringer har I gjort jer med at inddrage den øvrige forældrekreds, altså de forældre, der ikke sidder i skolens bestyrelse, i arbejdet med selvevalueringen? Hvilke erfaringer har I gjort jer med at inddrage ELEVER i arbejdet med selvevalueringen?</p> <p><i>Hvis inddragelse af nogle af ovenstående (forældre i/uden for bestyrelse + elever):</i> Hvordan <u>kontakter</u> I helt konkret de forskellige grupper? Er der nogen, som du mener <u>ikke er inddraget nok</u> i selvevalueringen? Hvordan kommer det til udtryk? Er der nogen, som du mener er <u>inddraget for meget</u> i selvevalueringen? Hvordan kommer det til udtryk?</p>	<p>[(gen)indsæt fra spm 10 eller 12 HVIS forældre er angivet (svarmulighed 2 eller 4) (survey)]</p> <p>+</p> <p>Indsæt hvis de har svaret på spm. 14 (survey)]</p> <p>Jeg kunne godt tænke mig at høre lidt mere om, hvordan I som forældre er direkte involveret i selvevalueringen. Her tænker jeg ikke på orientering eller formidling af færdig rapport, men om direkte involvering i selvevalueringen. <i>(Orientering eller formidling afdækkes i senere spørgsmål).</i></p> <p>Hvordan er I forældre i skolens bestyrelse inddraget i arbejdet med selvevalueringen? Hvordan er den øvrige forældrekreds, altså de forældre, der ikke sidder i skolens bestyrelse, inddraget i arbejdet med selvevalueringen? Hvordan er ELEVER inddraget i arbejdet med selvevalueringen? Ved du, hvordan de forskellige grupper helt konkret bliver <u>kontaktet</u>? Er der nogen, som du mener <u>ikke er inddraget nok</u> i selvevalueringen? Hvordan kommer det til udtryk? Er der nogen, som du mener er <u>inddraget for meget</u> i selvevalueringen? Hvordan kommer det til udtryk?</p>
<p>Når selvevalueringen er helt færdig og skal præsenteres, så er der forskellige måder at gøre det på. Er det rigtigt forstået, at I [Indsæt svarene på spm. 17 (survey)] ? <i>OBS den SKAL offentliggøres på skolens hjemmeside, resten af valgfrit.</i></p> <p>Indgår alle de forskellige dele/kerneelementer i den samlede selvevaluering? [Indsæt svaret på spm. 18 (survey) til baggrund] Hvem har i særligt i tankerne, når I offentliggør den? <u>Hvorfor</u> har I valgt at gøre det sådan?</p>	<p>Når selvevalueringen er helt færdig, hvordan bliver I forældre så orienteret om resultaterne? <i>OBS spørg ind til eventuel forskel mellem skolens bestyrelse og den øvrige forældrekreds.</i></p> <p>Er der forskel mellem den fulde selvevaluering og så de forskellige dele/kerneelementer?</p>
<p>[Indsæt svaret på spm. 19 el. 20 afhængigt af model (survey) til baggrund]</p> <p>Hvad gør I, når I skal følge op på selvevalueringen og arbejde videre med resultaterne? Er der nogen <u>kerneområder</u>, I særligt prioriterer? Er der nogen <u>arbejdsformer</u>, der er særligt velegnede til hele eller dele af kerneområderne (fx arbejdsgrupper på tværs, skole-hjem-samarbejdet, bestyrelsen, ledelsen, på andre måder)? <i>Tjek indsatte svar på spm. 19 el. 20!</i></p> <p>Er du generelt tilfreds med måden, I følger op på, eller savner du noget? <i>Uddyb. Tjek evt. igen indsatte svar på spm. 19 eller 20 for inspiration.</i></p>	<p>Hvad er dit indtryk af, hvordan der bliver fulgt op på selvevalueringen? Er du generelt tilfreds med måden, der bliver fulgt op på, eller savner du noget? <i>Uddyb.</i></p>

Skoleleder og pædagogisk personale	Medlem af skolens bestyrelse
<p>[Indsæt svarene på spm. 23 og 24 (survey) til baggrund]</p> <p>Jeg kunne godt tænke mig at spørge lidt overordnet ind til det her med tilsynet med frie grundskoler og måden, vi gør det på i Danmark.</p> <p>Hvor vigtigt synes du personligt, at uvildighed er, når det handler om selvevaluering og tilsyn med frie grundskoler? <i>Definition af uvildighed: "Neutral og upåvirket af eksterne interesser, følelser eller meninger".</i></p> <p>Hvad gør I for at sikre uvildigheden i jeres selvevaluering?</p>	<p>Jeg kunne godt tænke mig at spørge lidt overordnet ind til det her med tilsynet med frie grundskoler og måden, vi gør det på i Danmark.</p> <p>Er tilsynet med skolen noget, du har tænkt over, eller noget du tænker over nu, som forælder på en fri grundskole? <i>Spørg ind til svaret, uanset ja/nej.</i></p> <p>Hvad tænker du om 'uvildighed' og selvevaluering? <i>Def.: "Neutral og upåvirket af eksterne interesser, følelser eller meninger".</i></p> <p>Hvad tænker du som forælder om selvevaluering som tilsynsform – mener du, det er det uvildigt?</p> <p>Synes du, at en selvevaluering skal være uvildig?</p>
<p>[Indsæt svaret på spm. 21, 22, og 15 (survey) til baggrund]</p> <p>Hvis vi skulle se på tværs af alle de ting, vi har talt om indtil nu, hvilke fordele vil du særligt fremhæve ved at bruge selvevaluering som tilsynsform? Er der noget, du er særligt glad for, ved at skolen er selvevaluerende? <i>OBS få dem til at prioritere – hvad er det, de særligt vil fremhæve.</i></p> <p>Er der noget særligt, der ligger til grund for det? Eller er det en kombination af mange forskellige ting?</p>	<p>[Indsæt svaret på spm. 21, 22, og 15 (survey) til baggrund]</p> <p>Hvis vi skulle se på tværs af alle de ting, vi har talt om indtil nu, hvilke fordele vil du særligt fremhæve ved at bruge selvevaluering som tilsynsform? Er der noget, du er særligt glad for, ved at skolen er selvevaluerende? <i>OBS få dem til at prioritere – hvad er det, de særligt vil fremhæve.</i></p> <p>Er der noget særligt, der ligger til grund for det? Eller er det en kombination af mange forskellige ting?</p>
<p>[Indsæt hvis de har svaret på spm. 16 (survey) til baggrund]</p> <p>Hvis vi omvendt ser på udfordringerne ved at bruge selvevaluering som tilsynsform, hvilke vil du så særligt fremhæve? <i>OBS få dem til at prioritere – hvad er det, de særligt vil fremhæve.</i></p> <p>Er der noget særligt, der ligger til grund for det? Eller er det en kombination af mange forskellige ting?</p> <p>Har I efterfølgende været i tvivl om, hvorvidt det var en god idé at blive selvevaluerende? Overvejer I at vælge en certificeret tilsynsførende, der kan føre tilsyn med skolen (igen)? <i>Uddyb årsagerne til alle!</i></p>	<p>[Indsæt hvis de har svaret på spm. 16 (survey) til baggrund]</p> <p>Hvis vi omvendt ser på udfordringerne ved at bruge selvevaluering som tilsynsform, hvilke vil du så særligt fremhæve? <i>OBS få dem til at prioritere – hvad er det, de særligt vil fremhæve.</i></p> <p>Er der noget særligt, der ligger til grund for det? Eller er det en kombination af mange forskellige ting?</p> <p>Har I efterfølgende været i tvivl om, hvorvidt det var en god idé at blive selvevaluerende? Overvejer I at vælge en certificeret tilsynsførende, der kan føre tilsyn med skolen (igen)? <i>Uddyb årsagerne til alle!</i></p>
<p>Nu har vi talt om en masse forskellige ting. Hvis du nu skulle prøve at se lidt på tværs af det, hvad vil du så fremhæve som din vigtigste pointe omkring selvevaluering som tilsynsform? (evt. gerne flere, behøver ikke være én).</p> <p>Jeg har ikke flere spørgsmål, jeg vil stille dig. Er der noget, der er vigtigt, at jeg får med herfra, som vi ikke har talt om? Eller noget, du gerne vil spørge mig om? Mange tak for din deltagelse!</p>	<p>Nu har vi talt om en masse forskellige ting. Hvis du nu skulle prøve at se lidt på tværs af det, hvad vil du så fremhæve som din vigtigste pointe omkring selvevaluering som tilsynsform? (evt. gerne flere, behøver ikke være én).</p> <p>Jeg har ikke flere spørgsmål, jeg vil stille dig. Er der noget, der er vigtigt, at jeg får med herfra, som vi ikke har talt om? Eller noget, du gerne vil spørge mig om? Mange tak for din deltagelse!</p>

Note: Tekst med gul angiver information fra spørgeskemaet til selvevaluerende skoler og er alene for interviewerens skyld.

Kilde: VIVEs interviewguide til skoleleder, pædagogisk personale og forældre på selvevaluerende skoler.

**VIDEN I
VELFÆRD**

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD